

HYVÄN SUOMALAISEN RUOAN LÄHTEILLÄ

ATRIA TUOTTAJAT

2/2020

”Iltalenkki
on ansaittua
yhteistä aikaa”

VIKKO MÄENTAUSTAN TILALLA 15

4

Johda tilaasi
tiedolla: kehitä
näitä kolmea
kohtaa, niin
talous vahvistuu.

20

Poikkeustila ja
korona: miten
se vaikuttaa
meihin ja ruoka-
markkinaan?

21

Fiksu tila kerää,
analysoi ja jakaa
datan: luulo
kasvaa tiedoksi
vertailemalla.

Tiedolla kohti tavoitteita

Tämän lehden teemana on data ja tiedolla johtaminen. Se on hyvin osuva aihe tähän aikaan, kun koko maailma taistelee Covid-19-virusta vastaan. Virus, joka lähti liikkeelle Kiinan Wuhanista, yllätti kaikki maailman terveysviranomaiset YK:n alaista WHO:ta myöten.

VIRUKSESTA EI OLLUT kenelläkään tietoa eikä aiempaa dataa, joten sen leviämiseen, saati torjuntaan ei ole ollut lääkkeitä eikä aiempaa kokemusta. Näin siitä tuli malliesimerkki, joka pätee myös meihin: mitä ei tunneta, ei voi johtaa, kehittää tai korjata.

OLEMME MENOSSA entistä enemmän maailmaan, jossa hyvä kilpailukyky ja pärjääminen edellyttävät kaikkien osa-alueiden kehittämistä. Kehittäminen taas on mahdollista, kun tunnemme asiat. Se tarkoittaa käytännössä, että kaikkea mitä voi mitata, sitä myös pitää mitata, vertailla ja analysoida – niin meillä Atrian yrityksissä kuin tiloilla.

ATRIAN ALKUTUOTANTO tekee kovasti töitä sen eteen, että meillä olisi tulevaisuudessa kykyä tarjota tiloillemme vertailukelpoista tietoa, joka antaisi eväitä kehittämiseen. Meillä menee vielä hetki perustuksen rakentamiseen, mutta kun olemme sen tehneet, haluamme tilat laajasti mukaan uudenlaiseen yhteistyöhön mittaamaan, tallentamaan ja

jakamaan dataa. Tähtäimenä on koko alkutuotantoketjumme data- ja digiloikka.

HYVÄÄ ESIMAKUA nopeastakin toimintatapojen muutoksesta olemme saaneet nyt korona-aikana, kun olemme pitäneet yhteyksiä yllä etänä. Se tapahtui pakon sanelemana, mutta onnistuneesti ja lähes kertaheitolla. Tarpeemme tässä digitaalisuuden maailmassa ovat kuitenkin paljon laajemmat. Meidän täytyy pystyä kehittämään eri osa-alueita mitattujen tulosten pohjalta. Se tulee haastamaan meidän kaikkien osaamista. Digitaalisia työvälineitä pitää osata käyttää ja saatuja tietoja hyödyntää. Tarvitsemme myös asennetta, että olemme valmiita muutokseen.

ATRIAN TILAT ja alkutuotantoyhtiöiden tekijät ovat tämän poikkeuksellisen kevään aikana osoittaneet, että meillä on hommat hallussa. Olemme pystyneet erittäin mallikkaasti hoitamaan omat tehtävämmme, vaikka aika on monella tapaa pakottanut uusimaan työtapoja. Tästä kuuluu suuri kiitos teille ja toivonkin kaikille hyvää kesää ja jaksamissa poikkeusoloissa. Aika on osoittanut, että olemme yhteiskunnan tärkein sektori, kun ulkoinen kriisi astuu kuvaan mukaan.

Reijo Flink
toimitusjohtaja Atria Tuottajat ja A-Rehu

VIIKKO MÄENTAUSTAN TILALLA
Juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina.

4

TIEDOLLA JOHTAMINEN:

”Suhteuta investoinnit tilan kassavirtaan ja keskity eniten arvoa tuottaviin tehtäviin.”

– Patrik Fingerroos, liikkeenjohdon konsultti KPMG Suomi

SONNIKONE
Vei huudot verkkoon.

TEEMA
Nosta data ylös siilosta.

ATRIA TUOTTAJAT 2/2020

- 2 PÄÄKIRJOITUS**
Korona opetti tiedolla johtamista.
- 8 KYSYMYSPARI**
Mitä hyötyä tiedolla johtamisesta on?
- 10 GRAFIikka**
Tuottajakysely kertoo sitoutumisesta.
- 11 HIILIVILJELY**
Tehoa ja varmuutta satoihin.
- 12 TILA KERÄÄ DATAA**
Mihin sitä tarvitaan?
- 14 VALKUAISTA KANNATTAA MITATA**
Reagoi nopeasti tuloksiin.
- 18 UUSI MAUSTAMISPAKKAUS**
tuo iloa pihvin pintaan.
- 20 KORONA JA POIKEUSTILA**
Miten se vaikuttaa ruokamarkkinaan?
- 26 TOIMIIKO REHU TEILLÄ HYVIN?**
Rehukehitys kuuntelee tiloja.
- 28 LAIDUNKAUSI ALKAA**
Mitä opit viime kaudesta?
- 29 VIISI BIOTURVANKKIÄ**
Miten suojaat naudat taudeilta?
- 32 KEHITYSRYHMÄ SPARRAA SIKAKETJUA**
Ryhmän toiminta virallistettiin.
- 33 VASTAUKSIA IMETYSHAASTEISIIN**
Osa 2: maito- ja liemiruokkijat.
- 34 SIKAKETJU OTTI TUOTTAVUUSLOIKAN**
Mitä kehitetään seuraavaksi?
- 36 LISÄVETTÄ PORSIVILLE**
Se parantaa syöntiä ja imetyskykyä.
- 38 DATAA REHUKEHITYKSEEN**
tarvitaan myös välikasvatuksesta.
- 40 LEMPIRESEPTINI**
Entrecoten ylistys.
- 41 SÄILÖNNÄN HÄVIKKI HALLINTAAN**
Tutustu säilöntäoppaaseen.
- 42 TUOREET**
Uutta ja ajankohtaista.
- 43 HENKILÖKUVASSA**
Atria Siipi -ketjun kenttäpäällikkö Vincent Klutse.

Julkaisija: A-Tuottajat Oy **Painopaikka:** Hämeen Kirjapaino Oy
Päätoimittaja: Sanna Kivimäki **Toimituskunta:** Kaisa Lehtimäki, Sinikka Hassinen, Niina Immonen, Ossi Hakala-Rahko, Marko Jokinen, Anne Rauhala ja Susanna Vehkaoja. **Suunnittelu ja taitto:** BSTR **Kuvaajat:** Tuukka Kiviranta, Marjaana Malkamäki, Atrian arkisto

TEKSTI: Patrik Fingerroos ja Max Aro,
liikkeenjohtajan konsultit KPMG Suomi

TALOUSSELVITYKSET SIKA- JA NAUTAKETJUILLE

- Selvitystyöt tehtiin sikapuoella 11/2018–02/2019 ja nautapuoella 06/2019–11/2019.
- Keskeisenä tietolähteenä olivat tuottajien kanssa tehdyt haastattelut. Sikapuoella projektissa oli mukana 17 tilaa ja nautapuoella 24.
- Projektin osallistuneet tilat edustivat keskeisiä sian ja naudan tuotantosuuntia. Tilat olivat tuotannon tasoltaan keskiarvon molemmin puolin ja toimintamuodoiltaan erilaisia (Oy ja maatalo).

Johda tilaasi päivittäisen tiedon avulla

Monet tuottajat ovat jo huipputasolla eläinten hoidossa ja tuotantotuloksilla mitattuna. Tiloilla on kuitenkin potentiaalia vahvistaa taloutta entisestään johtamalla tilaa tiedon avulla ja panostamalla nykyistä enemmän talouden kannalta tärkeimpiin aktiviteetteihin. Sika- ja nautaketjuille tehdyssä talousselvityksessä nousi esiin erityisesti kolme kohtaa.

KPMG toteutti vuosien 2018–2019 aikana yhdessä Atria Tuottajien kanssa talous-selvitykset sika- ja nautaketuille, kummallekin omansa. Projekteissa selvitettiin tilatason kannattavuutta ja tunnistettiin yhteisiä kehitystoimenpiteitä perustuen tuottajien kertomiin parhaisiin käytäntöihin.

Selvitystä varten haastateltiin 17 sika- ja 24 nautatuottajaa. Heistä yksi oli **Jussi Hannuksela** Teuvalta, jolla on navetasaan noin 300 sonnia loppukasvatuksessa.

– Lähdin mukaan, koska oli mielenkiintoista päästä näkemään, miten oman tilan tulokset sijoittuvat verrokkeihin nähden. Tilojen erot olivat suuria, mutta perushaasteet näyttävät olevan aika lailla samat kaikilla tuotantosunnasta riippumatta, hän sanoo.

Tuottajat tekevät jo nyt erinomaista

työtä ja monilla tiloilla tiedolla johtaminen on jo arkipäivää. Selvityksen johtopäätöksenä nousi kuitenkin esille, että tiloilla on potentiaalia vahvistaa tuotanto- ja ruokintatiedon hyödyntämisessä, tilan talouden suunnittelussa ja seuraamisessa sekä työn tehokkuuden parantamisessa.

Oleellista on, että päivittäisessä tekemisessä on selkeät rutiinit ja systematiikka, kun taas viikko- ja kuukausitasolla tulee säännöllisesti analysoida omaa toimintaa ja analyysin kautta tehdä jatkuvaa kehitystä.

Hannuksela pani merkille, että yksi suurimmista haasteista on tilojen investointien rahoitus.

– Tutkimus osoitti, että monilla tiloilla lainojen hoitomaksut ovat käyttökatteisiin nähden aivan liian suuret. Sen seurauk-

senä tiloista tulee niin raskaita koneistoja, että ne eivät pysty enää reagoimaan ketterästi maailman muutoksiin, hän sanoo.

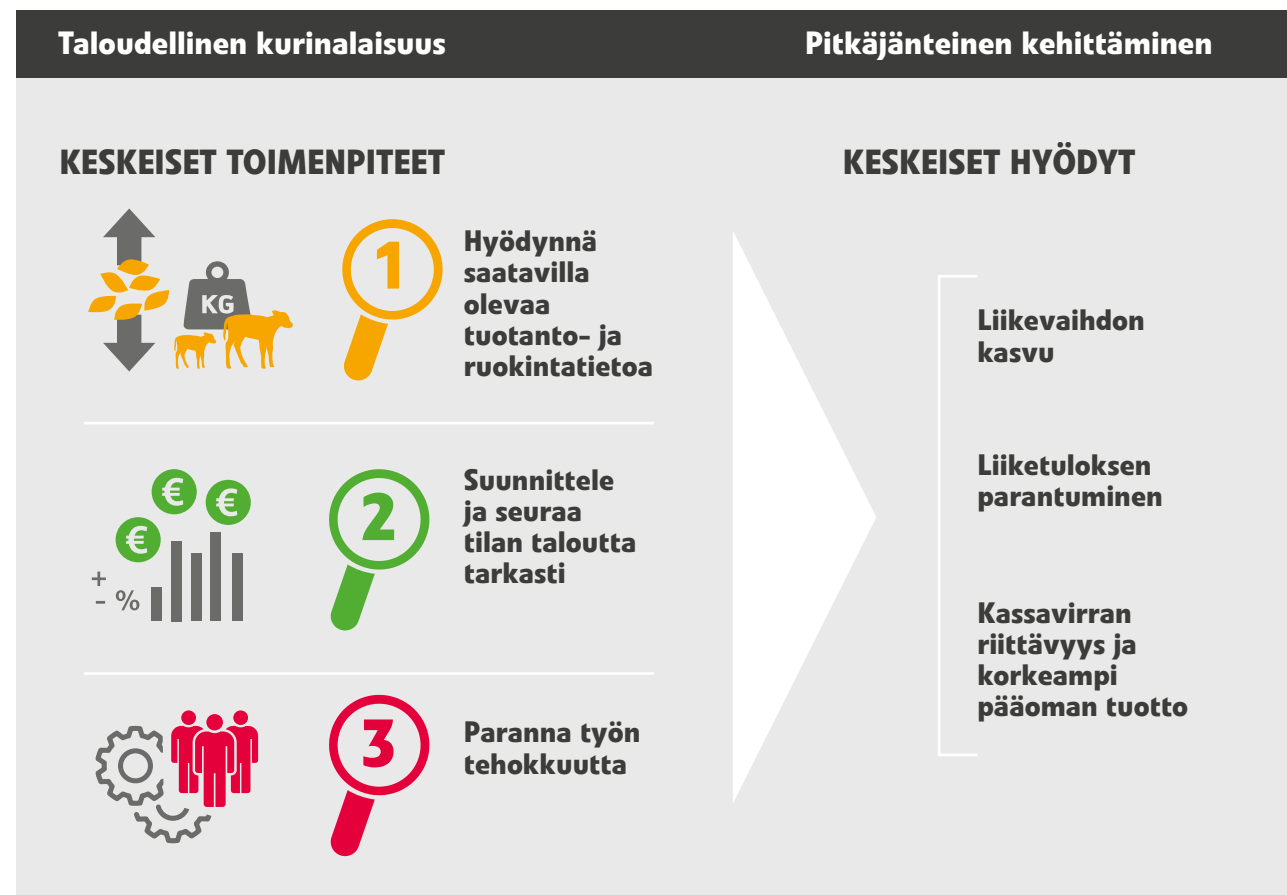
Vastaavasti positiivista Hannukselan mukaan on se, että usko ja luottamus omaan tekemiseen tuntuu olevan kaikilla suuri.

– Kyllä meidän alalla vallitsee positiivinen ilmapiiri, ja sehän se onkin tärkein perusta kaikelle kehittämiselle, hän sanoo.

MIKÄ?

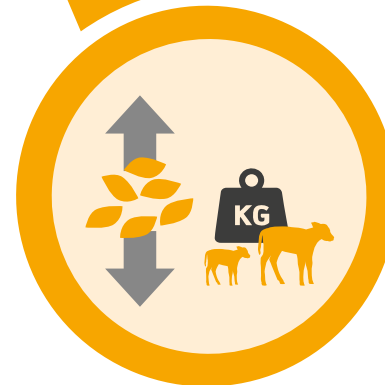
KPMG on maailmanlaajuinen asiantuntijayritysten verkosto, joka tarjoaa neuvontapalveluja, tilintarkastusta sekä vero- ja lakipalveluita.

Johtamisen periaatteet

SUUNTAAT KOHTI parempaa taloudellista tulosta johtamalla tilaasi päivittäisen tiedon avulla.

1 Hyödynnä saatavilla olevaa tuotanto- ja ruokintatietoa

Tuottajilla on potentiaalia parantaa sekä kustannustehokkuuttaan että nostaa liikevaihtoaan johtamalla toimintaa saatavilla olevan tuotanto- ja ruokintatiedon avulla. Tästä huolimatta ruokinnan kulutuksen silmämääräiseen seurantaan saatetaan usein luottaa tarkemman analyysiin sijaan eikä eräkohtaisiin tuotantotuloksiin paneuduta riittävästi.

KUSTANNUSTEHOKKAIMMAT TILAT analysoivat ruokinnan vaikutusta kasvuun päivittäin ja tekevät sen perusteella jatkuvasti kehitystoimenpiteitä.

Tuotantotulosten ja kustannustehokkuuden parantamiseksi keskeiset kehitystoimenpiteet

Suunnittele ruokinta vastamaan jokaisen eläinryhmän tarpeita (esim. iän mukaan, oikea määrä hivenaineita jne.)

Analysoi ruokinnan kustannuksia säännöllisesti, vertaa niitä tuotantotuloksiin ja tee jatkuvia korjaavia toimenpiteitä informaation avulla (esim. rehuseoksen säätäminen)

Kehitä kasvatusolosuhteita (esim. parantamalla ilmanvaihtoa ja valaistusta) ja seuraa eläinten kasvua systemaattisesti (esim. säännöllinen painontarkkailu ja vertailu edellisiin kasvutuseriin)

2 Suunnittele ja seuraa tilan taloutta tarkasti

Talouden suunnittelu ja seuranta nousivat myös kehitysalueeksi, sillä selvityksen perusteella talousosaamisen ja johtamisen taso vaihtelee tiloittain, budjetointi on ajoittain puutteellista sekä etenkin kassavirran ja taseen vaikutusta tilan toimintaan ei täysin seurata.

Lisäksi investointipäätökset eivät ole aina rationaalisia tai tarkasti taloudellisesti arvioituja, esimerkiksi nautapuoella konekapasiteetti on usein ylimitoitettu korjuualaan nähden.

TILAN TALOUDEN seurannan tulee olla jatkuvaa ja etenkin maksuvalmiudesta on pidettävä huoli.

Talouden johtamisen keskeiset kehitystoimenpiteet

Aseta taloudelliset tavoitteet, tee budjetti ja seuraa edistymistä viikoittain ja kuukausittain.

Kilpailuta etenkin suurimmat hankinnat (mm. urakointi, energia) ja pyri tekemään ostot isommissa erissä skaala- ja logistiikkasäästöjen hyödyntämiseksi kuitenkin kassatilanne huomioiden.

Suhteuta investoinnit tilan kassavirran riittävyyteen ja arvioituun pääoman tuottoon. Hyödynnä myös saatavilla olevia työkaluja ja ulkopuolista tukea investointeja arvioitaessa.

3 Paranna työn tehokkuutta

Erityisesti pienillä tiloilla työskentelytavat ovat pitkään olleet samanlaisia. Selkeät työ- ja johtamisprosessit sekä rutiinit saatavat puuttua, minkä vuoksi työskentely on epätehokasta.

Selvitystyön perusteella usealla tilalla ovat haasteena myös paljon aikaa vievät manuaaliset työt, kuten kuivittaminen, osastojen pesut tai lietteen hävittäminen. Monet tuottajat tekevät itse suurimman osan töistä käyttämättä ollenkaan ulkopuolista työvoimaa, vaikka tyypillisesti osa työstä olisi kannattavampaa ulkoistaa.

ERI TYÖVAIHEIDEN tehokkuutta tulee mitata. Seuraa kehitystä ja palkitse edistymisestä.

Työn tehokkuuden parantamisen keskeiset kehitystoimenpiteet

Suunnittele työt etukäteen, arvioi hyödyt ja keskity eniten arvoa tuottaviin tehtäviin, kuten tuotannonsuunnitteluun, ruokinnan tulosten analysointiin ja talouden seurantaan.

Määritä selkeät työruutiinit päivä- ja viikkotasolla, aseta tavoiteaikoja eri tehtäville ja käy tulokset säännöllisesti läpi.

Mahdollisuuksien mukaan **ulkoista** vähemmän lisäarvon työvaiheita, kuten osastojen pesut.

KUKA?

Marko Övermark
asiakkuuspäällikkö, Atria Sika

Työnkuvani on pääasiassa emak-kosikaloiden tuotannonkehitys. Tuotantotulosten kehittämisen rinnalla teen tilojen kanssa yhä enemmän myös tilan pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmia. Yhä useammilla tiloilla on työntekijöitä, se vaikuttaa myös minun työskentelytapani tilojen kehittämisessä.

Tieto johtaa asian ytimeen

Miten hyödynnät tietoa ja dataa omassa työssäsi?

Toivon, että ajasta, jonka tuottaja käyttää kanssani, olisi hänelle jotakin hyötyä. Jotta näin kävisi, pyrin etsimään jo etukäteen käytettävissä olevasta datasta tietoja, joista voisi olla apua tilalle. Näin tuottajan kanssa päästään nopeammin asioiden ytimeen.

Mitä hyötyä tiedolla johtamisesta on tilojen arjessa?

Tilalla on paljon töitä. Siitä huolimatta tulisi aina välillä pysähtyä ja katsoa tiedon avulla tilan kokonaisuutta avoimin mielin. Voi olla, että esimerkiksi työruutiineja hieman muokkaamalla työn voisi tehdä tehokkaammin. Niin, että luvuista huomattuun heikkoon kohtaan pystytään panostamaan enemmän.

Miten tieto ja data ohjaavat kehitystä ja yhteistyötä tilojen kanssa?

Olen kerännyt muutamia tuottajaryhmiä, missä vertaillaan tuloksia keskenään. Mitattuja omia tuloksia pystyy vertaamaan toisten omiin. Olen huomannut, että tuottajat saavat toisiltaan ainutlaatuista tietoa keskustelujen kautta, kun vertaavat toimintatapojaan ja niiden vaikutusta tuloksiin.

Jos pitäisi valita yksi, mikä on mielestäsi tärkein luku, jota tilojen kannattaisi seurata?

Vain yhden luvun seuraaminen ei kerro tilan tulostulosta. Vaikka pääsisi tähän tavoitteeseen, se ei kerro, onko tavoite saavutettu optimaalisesti. Jatkuvasti seurattavia lukuja tulee olla muutamia – ja tavoitteet niihin. Jos luvuissa on sanottavaa, etsitään syitä laajemmalla analysoinnilla.

Lisääkö tieto tuskaa vai helpottaako tekemistä?

Aiheuttaahan se hetkellisesti tuskaa, kun huomaa jossakin olevan kehitystarvetta. Silloin on kuitenkin löytynyt kohta, missä on mahdollisuus kehittää tuotantoa. Ilman tämän havaitsemista kehitys ei ole mahdollista. Ratkaisun jälkeen parantunut tuotanto antaa kiitosta tekijälleen.

Tieto voi aluksi lisätä tuskaa, mutta sitten jo helpottaa. Tästä ovat yhtä mieltä Atria Tuottajien asiakkuuspäälliköt Marko Övermark ja Juha Ryhänen.

Miten hyödynnät tietoa ja dataa omassa työssäsi?

En liiemmin tykkää turhan työn tekemisestä, joten olen työssäni pyrkinyt etsimään, analysoimaan ja soveltamaan käytettävissä olevaa tietoa ja dataa niin, että kykenen tekemään oikeita asioita tehokkaasti kulloisenkin tilanteen vaatimalla tavalla. Omasta mielestäni alan olla tässä jo aika etevä.

Mitä hyötyä tiedolla johtamisesta on tilojen arjessa?

Tiedolla johtaminen auttaa tekemään enemmän oikeita valintoja ja päätöksiä oikea-aikaisesti. Esimerkiksi kuukausibudjetoinnin avulla suurten ostolaskujen eräpäivät voi jo kauppvoja tehdessään sopia ajalle, jolloin kassassa on varmasti rahaa laskun maksuun.

Miten tieto ja data ohjaavat kehitystä ja yhteistyötä tilojen kanssa?

Tietoa ja dataa hyödyntämällä kehittämistoimet voidaan keskittää edistymisen kannalta oleellisimpiin seikkoihin. Esimerkiksi ongelmanratkaisutilanteissa datan hyödyntäminen auttaa hahmottamaan oikeat syy-seuraussuhteet. Sillä tavalla asiat korjaantuvat nopeammin kuin mutu-tuntumalla.

Jos pitäisi valita yksi, mikä on mielestäsi tärkein luku, jota tilojen kannattaisi seurata?

Käyttökate. Se kertoo varsinaisen tuotantotoiminnan kannattavuuden ja sen, paljonko tuotantoon liittyvien kustannusten jälkeen rahaa on käytettävissä veroihin, rahoituskuluihin, poistoihin ja elämiseen.

Lisääkö tieto tuskaa vai helpottaako tekemistä?

Tieto voi aluksi lisätä tuskaa, mutta sitten jo helpottaa. Tiedon kanssa tuskan kokonaismäärä on loppupeleissä pienempi kuin ilman tietoa.

KUKA?

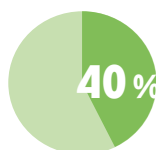
Juha Ryhänen
lihatilojen asiakkuuspäällikkö, Atria Nauta

Operoin nautojen loppukasvat-tajien, vasikkakasvattamoiden ja emolehmätilojen kanssa. Teen tiloille muun muassa tuotannon kehitystyötä ja talouslaskelmia sekä ruokinnan ja rehustuksen suunnittelua.

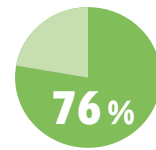
Tuottajatytyväisyyskysely kertoo sitoutumisesta

Tuottajatytyväisyyskyselyllä 2019 mitattiin toimialan laajuisesti tuottajien sitoutumista eri yrityksiin, tyytyväisyyttä yritysten toimintaan ja imagoa eri tuotantosuuntien näkökulmasta. Tutkimukseen vastasi yhteensä 2 050 henkilöä. Viimeksi kysely tehtiin vuonna 2017.

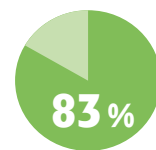
40 % maitotiloista, 76 % nautatiloista ja 83 % sikatiloista nimeää A-Rehun ensimmäiseksi tai toiseksi tärkeimmäksi asiakkuudekseen.

MAITOTILAT

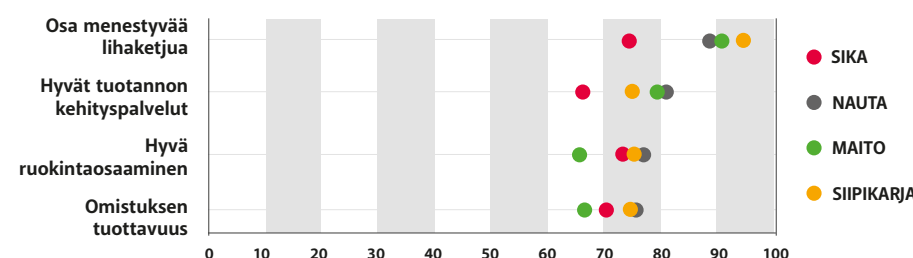
NAUTATILAT

SIKATILAT

Atria erottuu muusta toimialasta eniten lihaketuissa menestymisellä, tuotannon kehityspalveluissa, ruokinnan osaajana ja omistuksen tuottavuudessa.

TUOTTAJEN ATRIAAN LIITTÄMÄT OMINAISUUDET

Tuottajat eri tuotantosuunnista arvioivat arvosanoilla yhdestä viiteen Atrian imagoa verrattuna muihin toimijoihin.

Atria erottuu positiivisesti muista omistuksen tuottavuudessa.

3+

ARVOSANA

Mielikuva Atrian tuottajajännin kilpailukyvyistä on haasteellinen suhteessa muihin toimijoihin.

2,5

ARVOSANA

Vahvuudet ja kehityskohteet tuotantosuunnittain

MAITOTILAT

Vahvuudet:

- toimintojen sujuvuus
- yhteistyökumppanuuden luotettavuus

Kehityskohteet:

- tuottajan arvostaminen
- tuotannon kehittäminen kumppanuutena

NAUTATILAT

Vahvuudet:

- luotettavuus ja jatkuvuus
- hyvä asiakaspalvelu
- edelläkävijyys kestävässä kehityksessä ja vastuullisuudessa
- toimintojen sujuvuus

Kehityskohteet:

- yhteydenpito

SIKATILAT

Vahvuudet:

- ruokinnan suunnittelu
- luotettavuus
- toimintojen sujuvuus
- tuotannon kehityspalvelut ja tuotantoraportit

Kehityskohteet:

- Eläinten nouto

SIIPIKARJATILAT

Vahvuudet:

- yhteistyökumppanuuden luotettavuus
- edelläkävijyys eläinten hyvinvoinnissa ja taudeilta suojautumisessa

Kehityskohteet:

- yhteistyökumppanuus tilan kehittämisessä
- emonuorikkojen laatu

Lue lisää:

atria.fi/konserni/ajan-kohtaista/tiedotteet/2019/atria-ja-bsag-yhteistyöhön--atrian-tavoitteena-on-hiilineutraali-ruoantuotanto

Hiiliviljelyllä tehoa ja varmuutta satoihin

Hiiliviljelyssä ei ole häviäjiä, sillä siitä hyöttyy niin viljelijä kuin ympäristökin.

Moni on kuullut viime vuosina hiiliviljelystä. Kyse ei ole mistään rakettiteestä, vaan viljelytavoista, joilla maaperää hoidetaan uudistavasti eli regeneratiivisesti – samalla varastoiden hiiltä ilmakehästä peltomaahan. Hiiliviljely tarjoaa viljelijälle monenlaisia hyötyjä, kuten satovarmuuden parantamisen, omavaraisuuden lisääntymisen ja satotasojen nousemisen.

Käytännön hiiliviljelyssä viljelijä miettii paitsi sitä, mitä hän tekee, myös sitä, miten hän tekee asioita, jotta peltoon kasvikunto paranisi heikkene- misen sijaan. Tärkeää on pitää huolta pellon peruskunnosta, joten vesitalouden kunnostustyöt ja mahdollisten tiivisty- mien poistaminen ovat listan kärjessä.

Hiiliviljelyn peruskiviä ovat muun muassa maan mahdollisimman vähäinen häirintä, ympärivuotinen kasvipeite ja mikrobitoiminnan maksimoiminen. Nämä tarkoittavat esimerkiksi muok-

kauksen minimoimista, viljelykierron huolellista suunnittelua ja torjunta-aineiden käytön huolellista harkintaa.

Helposti joka tilalla käyttöön otettavia keinoja ovat muun muassa palkokasvien viljely, kerääjäkasvien käyttö, elope- räisen aineksen lisääminen peltoon, muokkauksen vähentäminen ja moni- lajisten nurmien lisääminen viljelykier- toon. Laiduntavilla eläimillä siirtyminen intensiiviseen rotaatiolaidunnukseen on tehokas keino varastoida hiiltä ja taata rehun riittävyys eläimille. Nämä kaikki toimenpiteet paitsi edistävät hiilen varas- toitumista, myös parantavat peltomaan kasvukuntoa sekä sen veden- ja ravinteidenpidätkykyä.

Hiiliviljely on osa uudistavaa maanvil- jelyä, ja yleistyessään se tuo turvaa koko kotimaiselle ruuantuotannolle vähen- täessään riippuvuutta ostopanoksista ja parantaessaan pellon kykyä tuottaa satoa vaihtelevissa sääolosuhteissa. Hiili ja ruoka viljellään samoilla pelloilla. ■

CARBON ACTION -ALUSTA

- Baltic Sea Action Groupin ja Ilmatieteen laitoksen käynnistämällä Carbon Action -alustalla etsitään tapoja, joilla vauhdittaa hiilen varastoitumista ilmakehästä peltomaahan ja todentaa varastoituminen tieteellisesti.
- Carbon Actionissa tutkijat, viljelijät ja yritykset toimivat yhteistyössä hiiltä sitovan ja monihyötyisen viljelyn edistämiseksi.
- Mukana on sata maatilaa, ja tutki- musta tehdään ruuantuotannossa olevilla pelloilla.

www.carbonaction.fi

ITÄMERI-SITOUMUS

- Atria on tehnyt Baltic Sea Action Groupin kanssa Itämeri-sitou- muksen, jonka tavoitteena on parantaa ympäristökestävää ruokaketjua ja kotieläintuotantoa yhdessä Atrian sopimustuottajien ja A-Rehun sopimusviljelijöiden kanssa.
- Sitoumus on osa Atrian vastuul- lisuusstrategiaa, jolla Atria tähtää hiilineutraaliin ruoantuotantoon.
- Sitoumuksessa on kolme pääkohtaa:
 - Kotieläintuotannon ympäris- tövaikutusten vähentäminen ruokintaa ja raaka-aineiden käyttöä optimoimalla
 - Kotieläintilojen ja kasvinvil- jelytilojen yhteistyön kehit- täminen, esimerkiksi lannan- käyttö ja valkuaiskasvien viljely
 - Maaperän kasvukunnon parantaminen ja hiilen- sidonnan tehostaminen

MUOKKAUSMENETELMIEN KEVENTÄMINEN on yksi hiiliviljelyn keinoista.

Tieto tukee strategian toteuttamista

Digitalisaation vauhdittuessa tietoa on jatkuvasti enemmän saatavilla. Mihin me sitä tietoa oikeastaan tarvitsemme?

Ruokaketjussa ympäristöön ja ilmastomuutokseen liittyvät asiat, väestönkasvu ja yhteiskunnalliset muutokset vaativat meiltä tehokkaampaa toimintaa vähemmillä resursseilla. Samaan aikaan kysynnän tulevaisuus on aiempaa heilah-televampaa ja hektisempää kansainväli-sillä markkinoilla.

Lisäksi kuluttajan mieltymykset vaihtelevat ja vaatimukset kasvavat. Kuluttaja haluaa ruokaan liittyen entistä personoidumpaa lisäarvoa, jäljitettävyyden on oltava tarkempaa, ja saatavilla on oltava tietoa ruokien polusta ja sisällöstä muutenkin kuin tilan nimenä paketissa.

Tulevaisuuden toimintaympäristö vaikuttaa siis vaativalta. Tietoa tarvitaan, jotta tuotanto on suunnitelmallisempaa ja ohjatumpaa. Tiedon avulla pystymme tekemään helpommin päätöksiä ja oppimaan tekemästämme.

Toimintaympäristö vaatii meiltä myös nopeutta ja notkeutta tekemiseen, joten tiedon olisi tämän vuoksi oltava ennustavaa ja antaa meille signaalit tarvittaviin muutoksiin, ennen kuin suunta on lähtenytkään väärille urille. Uudet teknologiat tulevat auttamaan meitä näissä ongelmassa, mutta se vaatii meiltä myös osaamista ja investointeja.

KERÄTÄÄN TIETOA, MUTTA MIHIN?

Tietoa kertyy, kun asioita mitataan ja dokumentoidaan suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti. Suuri osa tästä tulee tehdyksi jo lakisääteisten vaatimusten

kautta. Paljon tietoa kerääntyy myös eläinten välityksessä ja lopulta teuras-tamolla sekä Tuottajan työpöydälle tehtyjen kirjausten kautta.

Näiden kaikkien avulla pystymme keräämään ja jalostamaan dataa raporteiksi, mittareiksi ja vertailuluvuiksi tuotannon kehityksestä. Lisäksi olemme pystyneet toteuttamaan jäljitettävyyden tilatasolle aina lihapakettiin asti.

Uutta tietoa kerättyessä on tärkeää pohtia, miten yksityiskohtaista tietoa kannattaa kerätä ja mikä on olennaista. Analysointiinkin saamme tiettyyn pisteeseen asti apua erilaisista teknologioista, mutta lopulta kuitenkin ihmisen on tehtävä ajatustyö: mitä toiminnassa on kehitettävä ja miten.

MITKÄ OVAT TAVOITTEESI JA MILLÄ NIITÄ MITTAAT?

Omassa toiminnassaan kannattaa pohtia, mitkä ovat ne oleellisimmat kriittiset menestystekijät, joita on seurattava jatkuvasti. Yksi tapa pohtia mittareita on jakaa mitattavat asiat erilaisiin tavoite-ryhmiin, kuten: taloudelliset tavoitteet, ulkoisen ja sisäisen tehokkuuden tavoitteet ja kehittämistavoitteet.

Taloudelliset tavoitteet voidaan jakaa edelleen kannattavuuteen, vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen. Ulkoisen tehokkuuden tavoitteilla kuvataan suhdetta toimintaympäristöön: mitkä ovat oman tilan tavoitteet toimintaympäristön vaatimusten täyttämiseksi. Näitä vaatimuksia voivat olla esimerkiksi laadulliset

"Mittaanko oikeita asioita ja tuleeko tiedosta otettua kaikki hyöty irti?"

MITÄ VOIMME SAAVUTTA A TIEDOLLA?

- Fakttaa päätöksentekoon
- Tehokkuuden parantaminen
- Parempi ja tasaisempi laatu
- Vastuullisuuden lisääminen
- Eläinten hyvinvoinnin parantaminen
- Kustannussäästöt
- Tuotoskehitys
- Tuottokehitys

tavoitteet kuluttajalta, Atrialta tai vasikan tai porsaan loppukasvattajalta. Sisäisen tehokkuuden tavoitteet liittyvät tilalla tapahtuviin prosesseihin ja panos-tuotos suhteeseen. Neljäs näkökulma, kehittä-mistavoitteet, jotka liittyvät tulevaisuu-den menestykseen, ovat usein vaikeim-pia määriteltäviä ja mitattavia.

Kaikkiin näihin tavoitteisiin ei meillä Atria Tuottajilla ole tällä hetkellä mahdollisuuksia luoda mittareita ja vertailuarvoja, koska tarvittavia tietoja ei ole käytettävissä. Olemme kuitenkin erittäin mielellämme kehittämässä raportointia yhdessä tuottajien ja sidosryhmiemme kanssa.

Parhaillaankin on menossa kokeilu, jossa keräämme lihasikaloissa käytettyjä työtunteja eri työvaiheittain. Näin saadaan jatkossa erittäin tärkeää vertailutietoa tiloille, jotta voidaan jälleen löytää uusia hyviä tapoja ja mahdollisuuksia säästää kustannuksissa.

MITEN ANALYSOIT JA KEHITÄT?

Itse miellän tiedolla johtamiseen
aiemmin käsitellyt vaiheet: päätökset
tavoitteista ja niiden mittaustavasta sekä
sen jälkeen seurannan, analysoinnin
ja konkreettisen kehittämisen. Nämä
kaikki ovat tilan strategian toteuttamista.
Jokainen varmasti toteuttaa näitä asioita
eri tavoin ja nimenomaan itselle sopivalla
tavalla. Aika ajoin on kuitenkin hyvä
pohtia, tuleeko tiedoista otettua kaikki
hyöty irti, mitataanko oikeita asioita ja
miten mittareiden seuranta muuttuu
käytännön toimiksi tilalla. ■

Valkuaista kannattaa mitata

Vilja on sialle tärkeä energianlähde, mutta myös hyvä valkuaisen lähde. Rehun valkuaisesta jopa kaksi kolmasosaa voi tulla viljasta. Viljan valkuaispitoisuus pitää tietää.

Tarve mitata viljan valkuaispitoisuus riippuu siitä, millainen on tilan viljankäsittelystrategia. Jos viljat käsitellään eräkohtaisesti, tulisi jokaisesta erästä olla analyysi ja sitä vastaava ruokintasuunnitelma. Sekoittavasta silosta riittää yksi edustava näyte ja sen analyysiin perustuva suunnitelma.

Viljan valkuaispitoisuuden seuraminen on kaikkein haastavinta silloin, kun viljaerät vaihtuvat jatkuvasti. Isossa sikalassa rekkakuorma viljaa riittää viikon. Aika kuorman saapumisesta sen syöttämiseen on usein niin lyhyt, ettei näytettä ehditä ottaa, lähettää analysoita-

”Ruokinnan säätäminen ajantasaisen tiedon perusteella kannattaa.”

vaksi ja reagoida analyysin tulokseen.

Apu voi löytyä tilalle hankittavasta analysaattorista. Viljan valkuaispitoisuuden seilaaminen voidaan ottaa huomioon ruokintaa suunniteltaessa laatimalla suunnitelma usealle erilaiselle

tulokselle yhdellä kertaa. Tuolloin tilalla tiedetään heti, miten reagoida vaihtuneeseen viljan laatuun.

Viljan valkuaispitoisuuteen vaikuttavat muun muassa lajike, lannoitus ja kasvuolosuhteet. Samankin vuoden viljaerien välinen vaihtelu on helposti kaksi prosenttiyksikköä. Lihasian rehussa tuollainen ero merkitsee 1,5–2,5 euroa ruokittua sikaa kohti.

Valkuaisyliruokinta ei ole kannattavaa. Toisaalta, jos siat eivät saa riittävästi valkuaista, tulee tappioita muun muassa heikentyneen päiväkasvun ja rehuhyötysuhteen sekä huonomman lihakuuden kautta. ■

”On yllättävää, kuinka paljon pitoisuus vaihtelee”

Sikana Oy:n käyttämästä viljasta osa tulee omilta tai vuokratuilla pelloilta, osa ostetaan. Sikanan yrittäjä **Markku Puska** kertoo, että viljan valkuaista on mitattu tilalla GrainSense-laitteella kahdesti viikossa talven aikana.

– Näytteen ottaminen ja analysointi eivät vie älyttömästi aikaa, vain 10–15 minuuttia per kerta. On yllättävää, kuinka paljon pitoisuus vaihtelee mitattujen erien välillä, Markku sanoo.

Analyysitulokset viedään Sikanalla viipymättä reseptuuriin. Atria Sian hankintapäällikkö Pasi Pohjois-Koivisto on laatinut tilalle ruokintasuunnitelmat usealle viljan valkuaispitoisuudelle. Jos mitattu viljan pitoisuus poikkeaa edellisestä mittauksesta vähintään 0,5 prosenttiyksikköä, muutetaan ruokintasuunnitelma ruokkijalle heti.

Nopea reagointi on Markun mukaan vaikuttanut positiivisesti tuotantotuloksiin: sekä rehuhyötysuhde että lihaprosentti ovat parantuneet.

Viljalaboratorio mahtuu taskuun

GRAINSENSE LAB on kannettava viljan analysointilaitte, joka mittaa jyvien valkuais-, kosteus-, öljy- ja hiilihydraattipitoisuuden muutamassa sekunnissa.

Tilaa A-Kaupasta 30.6. mennessä

2 925 € -25 %
(norm. 3 900 €)

www.akauppa.fi

TUOTTAJAN VUOSI

Viikko tilalla -juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina. Jokainen tila esittäytyy vuorollaan Atria Tuottajat -lehdessä ja loput kolme kertovat viikkonsa kuulumiset nettisivuilla.

Lue, miten viikko eteni muilla tiloilla: atriatuottajat.fi/viikkotilalla

Vasikoiden juottoa ja verkkotreeniä

Työt Mäentaustan tilalla etenivät korona-tilanteesta huolimatta normaalia polkua vasikoita, sonneja, ruokintakäytäviä, työkoneita ja omaa kuntoa huoltaessa. Toivottavasti kesällä onnistuu jo perheen yhteinen mökkireissukin.

”Pitkällisen taistelun jälkeen kaikki vasikat alkoivat lopulta juoda.”

MÄENTAUSTAN TILA

YRITTÄJÄT: MTY Lahtinen Eija, Iida ja Pekka.

PERHE: Kolme aikuista lasta. Keskimäinen Iida on mukana yhtymässä, nuorimmainen Oskari opiskelee Viikissä agronomiksi ja esikoinen Emmi työskentelee matkailualalla. Tilalla työskentelee myös Iidan puoliso Teemu, joka opiskelee tällä hetkellä Mustialassa maaseutuyrittäjäksi.

TUOTANTOSUUNTA: Naudanlihantuotanto. Ternistä teuraaksi ja pihvisonnien loppukasvatus. Sonneja tilalla 650.

PELTOA: luomuviljelyssä noin 225 hehtaaria.

PERUSTETTU: Pekka osti tilan vanhemmiltaan 1986. Eija jäi päiväkodista tilan töihin 1998.

MAANANTAI ☁

Pekka on ollut tammikuusta lähtien sairauslomalla lonkkaleikkauksen vuoksi, joten häntä on sijaistanut lomittaja. Pekka aloitti vuoden alussa agrologiopinnot Tarvaalassa, ja sairausloma onkin kulunut koulun parissa. Lisäksi Iidan avopuolisolla Teemulla alkoi seitsemän kuukauden opintovapaa, joten Teemu on päivittäin mukana tilan töissä.

Alkuvuikon lomittajana oli Lasse, joka tekee tilalla myös urakointia. Lomittajat tekevät appeen sekä A- ja B-pihattojen olkikuivituksen päivittäin. Lisäksi päivittäistä työtä tilalla on vesikuppien putsaus ja appeiden auraus neljästi päivässä. Eija hoitaa auraukset ja sonnien katsomisen iltapäivisin ja iltaisin.

Maanantaina Eijalla oli vapaapäivä, joka kului ensimmäisiä maanäytteitä pakatessa, lenkillä ja perheen lapsille soitellessa.

Iida suunnitteli lannanajot tulevalle viikolle ja hoiti vasikat, joita tuli viime viikon lopulla 22. Vasikoiden hoitoon kuuluu päivittäin uuden juoman teko, kuumeen mittaaminen tarvittaessa ja kaikkien voinnin tarkkailu silmämääräisesti.

Lisäksi Iida ajoi D-pihatton ruokintakäytävän ja makuupuolen tyhjiksi. Ruokintakäytävät ajetaan jokaisesta pihatosta kolmen-neljän päivän välein, ja niihin ajetaan lopuksi hiekkaa, jotta sonnien jalat eivät luistaisi. D- ja C-pihatton makuupuolet ajetaan tyhjiksi kahdeksan päivän välein, ja niissä käytetään kuivikkeena turvetta. Ajot tehdään pyöräkuormaajalla.

Teemu huoli kylvökoneita aamupäivän, mutta iltapäivä meni Iidalla ja Teemulla loppujen 29 maanäytteen ottamisessa.

TIISTAI ☁

Arkiaamut alkavat aina Pekan tekemällä aamupalalla 7.30. Maanantaisin suunnitellaan tulevaa viikkoa yhdessä, mutta nyt arkiviikko aloitettiin pääsiäisen takia vasta tiistaina. Juhlapyhät pyritään pitämään melko kiireettöminä töiden osalta, jotta arkeen tulisi välillä taukoja.

Eija ja Pekka veivät Casen Poriin ilmastointihuoltoon heti aamulla. Iida ajoi A- ja B-pihatton ruokintakäytävät sekä lisäsi vasikoiden ulkotarhaan kuorikatetta ja siivosi pihaa pyöräkuormaajalla. Muuten aamupäivä kului vasikoita hoitaessa. Muutaman vasikan juomisessa oli hankaluuksia, mutta kaikki suostuivat lopulta juomaan.

Iltapäivä Iidalla ja Teemulla meni paikallisessa rengasliikkeessä, koska Massikkaan tarvittiin uudet eturenkaat ja Iidan autoon uudet kesärenkaat. Eija puolestaan kävi läpi teuraaksi lähtevien sonnien korvamerkkejä ja merkkasi ylös, missä karsinassa kukakin on. Lisäksi hän lajitteli lähtevien sonnien kortit valmiiksi karsinoittain, jotta hakupäivänä kaikki sujuisi helposti.

Teemu ja Teemun isä, Make, korjaillivat ja vaihtoivat kylvökoneen kuluneimpia osia.

Illalla Eija kävi ystävänsä kanssa kävelyllä. Iida ja Teemu kävivät myös kävelyllä, koska löivät vetoa erään lenkin pituudesta – kumpikaan ei voittanut.

KESKIVIKKO ☀

Teemu ajoi C-pihatton molemmat ruokintakäytävät, jonka jälkeen alkoi korjata tilan vanhaa pyöräkuormaajaa. Toiveena olisi, että vanha pyöräkuormaaja tulisi kuntoon ja sen voisi viedä kuuden kilometrin päässä sijaitsevalle lantalalle.

Iidan aamupäivä meni vasikoiden parissa sekä laittaessa vasikoiden sairaskarsinaa kuntoon.

Iltapäivällä tuli 26 uutta vasikkaa, joista viisi oli lemmiä. Lemmät jäivät yhdeksi yöksi kylään vasikkalaan. Vasikoista vain neljä tarvitsi pantaa juottokonetta varten, mikä oli mukava yllätys, koska vasikoilla on monesti stressiä uudelle tilalle tullessa, ja pannan laittaminen vielä lisää sitä.

Illalla Eija ja Pekka kävivät hakemassa Casen Porista ilmastointihuollosta. Iida teki illalla kehonhuoltotreenin Facebook-liven kautta, koska ryhmäliikuntatunnit jäivät tauolle koronatilanteen vuoksi.

TORSTAI ☀

Aamupäivä kului taas vasikoiden parissa. Eija ja Iida opettivat uusia vasikoita tuteille. Muutama vasikka oli räkäinen, ja vaikka niillä ei ollutkaan kuumetta, siirsimme ne varoiksi sairaskarsinaan.

Teemu huoli äkeet ja kyntöaurat sekä jatkoi vanhan pyöräkuormaajan korjaamista – ja saikin sen jo liikkeelle.

Iltapäivällä tuli 17 vasikkaa lisää ja lehmävasikat jatkoivat matkaansa toiselle tilalle.

Illalla Iida teki Facebook-liven mukana kahvakuulatreenin ja Eija kävi lenkillä. Lisäksi Iidalla oli illalla etäpalaveri opettajan kanssa opinnäytetyöhön liittyen. Iida opiskelee agrologiksi Seinäjoella.

PERJANTAI ☀

Jussi tuli loppuviikoksi lomittajaksi. Jussi on ollut tilalla lomittajana 29 vuotta eli Iidan syntymästä lähtien.

Eijalla oli aamulla silmälääkäri Turussa, jonne Pekka lähti seuralaiseksi.

Iidalla oli vasikoiden hoitoa. Muutama ei meinannut suostua juomaan millään, mutta pitkällisen taistelun jälkeen kaikki alkoivat lopulta juoda. Teemu aloitteli A-pihatton tyhjentämistä, jonka Iida ajoi loppuun vasikoiden hoidon jälkeen. A-pihatton kuivutetaan päivittäin oljella, mutta se myös tyhjennetään kolmen viikon välein, jotta makuupuoli pysyy kuivana. Lisäksi Iida ajoi D-pihatton ruokintakäytävän.

Iltapäivällä apevaunun edessä oleva Massikka lopetti yhteistyön. Päätettiin vaihtaa Case apevaunun eteen. Tosin samalla hetkellä Casen vesipumppu meni rikki. Vaihdettiin siis apevaunun eteen Valtra. Iida ja Teemu lähtivät Poriin hakemaan varaosia traktoreihin sekä pitivät treffit autossa tilaamalla Woltilla ruokaa. Eija ja Pekka veivät loput maanäytteet postiin.

Illalla Iida ja Teemu lähtivät pitkälle metsälenkille ja Eija teki kotikasvohoitoja.

LAUANTAI ☀

Aamupäivä meni Iidalla ja Eijalla vasikoiden parissa. 27 vasikkaa oli juomatta – turhautti, mutta lopulta kaikki suostuivat juomaan.

Teemu vaihtoi Caseen uuden vesipumpun, otti Valtran pois apevaunun edestä ja laittoi Casen tilalle.

Iltapäivällä Teemu haki kuorman syksypaaleja Kauvatsalta ja Iida kesäpaaleja Häyhtiönmaasta. Tilalla tehdään syksyllä myös aumaan rehua, jota käytetään appeessa joulukuusta huhtikuun loppuun paalien lisäksi. Eija jatkoi teuraaksi lähtevien sonnien korvamerkkien tarkistusta ja eläinkorttien järjestelyä.

Illalla perheen nuorimmainen, Oskari, kävi tyttöystävänsä Inkerin kanssa vaihtamassa Eijan ja Pekan autoihin kesärenkaat. Perheen esikoinen, Emmi, on avopuolisonsa Richardin kanssa Espoossa, eikä heitä ole pystytty näkemään kahteen kuukauteen koronatilanteen vuoksi.

SUNNUNTAI ☀

Kuten edelliseltäkin aamut, meni tämäkin vasikoiden parissa. Suurin osa vasikoista oli käynyt juomassa itsenäisesti. Kaksi vasikkaa oli vähän räkäisiä, mutta kuumeettomia, joten ne siirrettiin sairaskarsinaan toipumaan. Lisäksi vasikkalaan laitettiin molempiin karsinoihin uudet verhot ulkoilutarhan ovelle, jotta sisälle makuupuolelle ei käy veto.

Iltapäivällä Iida ajoi C-pihatton vasemman puolen ruokintakäytävän ja makuupuolen tyhjiksi, ja Teemu haki sillä välin kaksi kuormaa kesäpaaleja.

Iltapäivällä Eija ja Pekka hakivat Porista puuöljyä kesämökin terassia varten. Kesämökki sijaitsee noin kymmenen kilometrin päässä Eijalta ja Pekalta. Toivottavasti kesällä pystytään koko perhe kokoontumaan taas mökille.

Illalla Eija teki kotitreenin ja Iida ja Teemu kävivät lähimetsässä lenkillä. ■

ASiantuntijan silmin

”Aina voi miettiä monelta kantilta”

”Maailmanmenoa on katsottava vähän laajemmastakin näkökulmasta”, totesi Veikko Huovinen aikanaan. Keväisellä Mäentaustan tilakäynnillä pohdiskelimme monia asioita – vähän laajemmastakin näkökulmasta.

Aluksi kävimme läpi mennyttä vuotta ja sen raportteja. Ilo oli uutta loppukasvattamon saantoraporttia tarkastellessa huomata, että tilan hävikki on hyvin vähäistä. Yhtenä tarkastelun kohteena oli myös viime kesänä ja syksynä tehty kokeilu pihvisonnien ruokinnassa. Ja siltä vaikutti, että muutokset olivat toimivia, eli samoilla ajatuksilla on hyvä mennä tulevanakin kesänä.

Menneen lisäksi tulevaisuus pohditutti paljon, nautamarkkinan kehittyminen ja tietysti vasikoiden riittävyys lehmämäärän vähentyessä. Näihin asioihin tilan omat vaikutusmahdollisuudet ovat rajalliset, joten on parempi keskittyä hoidattamaan tuotanto ja tilan asiat mahdollisimman hyvin.

Tästä keskustelu harhautui siihen, miten nykyisiä rakennuksia olisi mahdollista hyödyntää jossain toisessa tuotantomuodossa. Vaikkei suunnitelmissa olekaan tehdä muutoksia tuotantosuuntaan, niin aina voi miettiä tilan kehittämistä monelta kantilta. Mäentaustan tilalla uskotaan kuitenkin vakaasti siihen, että suomalaista nautanlihaa syödään jatkossakin.

Tuomas Uusitalo
asiakkuuspäällikkö Atria Nauta

Iloa pintaan mausteiden mukana

Uudet possun maustamispakkaukset tuovat kuluttajan keittiöön helppoutta ja vähentävät samalla muovijätteen määrää.

Poks, sanoo pehmeä muovipakkaus, kun valmiiksi sekoitettu mausteseos rullataan lihan joukkoon. Tästä alkaa uusi aikakausi, jona lihan maustaminen on entistä helpompaa, eikä tarvitse sotkea koko keittiötä.

Ensimmäiset Atrian uudet maustamispakkaukset tulivat kauppoihin huhtikuun lopussa, ja kesän grillauskaudella niistä odotetaan possufanien uutta suosikkia.

– Possutarjooma on ollut pitkään todella perinteinen, joten halusimme uudistaa sitä ja tuoda mukaan moderneja makuja, kertoo Atrian tuoteryhmäpäällikkö **Eeva Juva**.

Inspiraatiota uusiin makuihin haettiin maailman ruokatrendeistä. Mausteiden piti olla tietenkin possulle sopivia, ja myös perinteisiä grillimakuja haluttiin pitää mukana.

Uusiksi mauiksi valikoituivat ensi vaiheessa inkivääri-lime, omena-siideri sekä BBQ Hickory. Lisäksi Keskolle tehdään japanilaiseen tonkatsu-tyyliin maustettava tuote.

KIVAA KOEKEITTIÖSSÄ

Juvan mukaan kuluttajat ovat usein hieman epävarmoja sianlihan maustamisessa. Valmiiksi marinoitujen lihojen valikoimaan puolestaan kaivattiin jo uudistusta.

– Lisäksi olemme huomanneet, että kuluttaja haluaa nähdä lihan ostopäätöstä tehdessään. Siksi paksun marinadin alle peittyvät tuotteet eivät aina houkuttele.

Ratkaisuna maustamisesta tehtiin niin helppoa, että se onnistuu keneltä vain. Uudessa pakkauksessa sopiva mausteseos on mukana, ja sen voi sekoittaa lihaan silloin kun haluaa.

Eeva Juva

– Pakkauksen kuluttajatesteissä huomasimme, että maustaminen oli paitsi helppoa myös hauskaa. On harvinaista, että pakkaus tuottaa näin paljon spontaania iloa kuin tämä mausteseoksen poksauttaminen lihan sekaan tuotti, Juva sanoo.

Pihvit saavat maun pintaan tunnissa, mutta halutessaan lihan voi antaa maustua vaikka yön yli.

TÄYSIN UUDENLAINEN PAKKAUS

Samalla kun makumaailmaan ja ruoanlaittoon haetaan modernia ja rentoa otetta, Atria haluaa myös vähentää muovijätteen määrää.

– Kun pystyimme uudistamaan jauhelihapakkauksen joitakin vuosia sitten, se oli rohkaisevaa. Huomasimme, että merkittävällä pakkau uudistuksella voi muuttaa kuluttajien tottumuksia, Juva toteaa.

Uusien maustamispakkausten lähtö-

”Possutarjooma on ollut pitkään todella perinteinen, joten halusimme uudistaa sitä.”

kohtana on pehmeä muovikääre, jonka ansiosta muovijätteen määrä on viidenneksen pienempi kuin entisissä kovissa muovipakkauksissa.

Uusi pakkaus on suunniteltu yhteistyössä pakkauslaitetoimittajan kanssa, ja se on mallisuojuattu.

KEVYT JA NÄPPÄRÄ

Myös kuluttajalle pakkauksen toimivuus on tärkeää. Uudessa, pehmeästä muovista valmistetussa pakkauksessa tuotteet on pakattu vakuumiin, eikä hukkatilaa synny.

Pehmeä pakkaus vie myös tyhjänä roskiksessa paljon vähemmän tilaa kuin kova muovirasia. Toki uusi pakkaus vie vähemmän tilaa myös ostoskassissa ja jääkaapissa.

– Kesäkeittiössä on myös mukavaa, kun marinointiin ei tarvita erillistä astiaa. Paikat pysyvät siistinä, eikä turhaa tiskiäkään tule.

Uudenlainen pakkaus vastaa moneen kuluttajan tarpeeseen olemalla ekologinen, helppokäyttöinen ja silmää miellyttävä.

– Pakkausmateriaalin määrä on minimoitu, lihan pystyy näkemään ennen ostamista ja valmiiksi mietityt makumaa-ilmat varmistavat onnistumisen. Tämän pakkauksen avulla ruoanlaitto on rentoa ja hauskaa. ■

Atria Mestari Ismon

Bbq Hickory -porsaanfileepihvit & grillattuja sipuleita ja porkkanoita, grilliperunoita ja kaalisalaattia

2 pkt Atria Viljaporsaan fileepihvejä
BBQ Hickory -maustekastikkeella
1 nippu kesäsipuleita
2 nippua tuoreita porkkanoita
2 pkt Atria Voi-Tilli Grilliperunoita
1 rs Atria Rapea Vinaigrette
Kaalisalaattia
noin 150 g voita
suolaa
rakuunaa

Rullaa maustekastike pihveihin ja anna niiden maustua vähintään puolen tunnin ajan. Grillaa kypsiksi, ja anna vetäytyä hetki ennen tarjoilua.

Pese kesäsipulit ja hienonna niistä yksi varsineen. Laita sipulisilppu ja nokareet voita grilliperunoiden joukkoon vuokiin. Laita perunavuoat lämpenemään grilliin. Sekoittele välillä.

Halkaise loput kesäsipulit. Poista porkkanoista mahdolliset naatit ja pese porkkanat. Grillaa sipulit ja porkkanat. Sulata loppu voi ja sekoita siihen suolaa ja silputtua tuoretta rakuunaa tai kuivattua rakuunaa. Voitele porkkanat lopuksi voisulalla. Nosta pihvit, sipulit ja porkkanat tarjoiluvadiille ja tarjoile perunavuokien ja rapean kaalisalaatin kanssa.

Korona vie **uuden äärelle**

Etätyöt ja ruuan verkko-ostaminen kiinnostavat koronaviruksen koteihinsa patistamia suomalaisia. Atria on muutoksessa mukana tarjoamalla kotikokeille vaivattomia ja nopeita ratkaisuja.

Ruokatavaroiden keräilijät ovat olleet tuttu näky viime kuukausina niin marketeissa kuin pienemmissäkin kaupoissa. Korona on tutustuttanut suomalaiset kertarytinällä ruuan verkkohankintaan. Kun viime vuonna verkko-ostosten osuus ruokakauppojen myynnistä oli vain 0,6 prosenttia, on Kesko viestittänyt kriisin aikana jopa viiden prosentin osuuksista ja S-ryhmäkin 2,5-kertaisista volyymeista entiseen verrattuna.

Kaupan liiton vastavalmistuneen kuluttajatutkimuksen mukaan 60 prosenttia suomalaisista on vähentänyt kaikenlaista fyysistä myymäläasiointia. Runsas viidesosa kuluttajista onkin halukkaita kokeilemaan ja lisäämään nyt myös ruuan verkko-ostamista. Erityisen innokkaita ovat pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla asuvat alle 35-vuotiaat. Aikapulasta kärsivien, ruuhkavuosia

elävien lapsiperheiden ohella digiostamisen kokeileminen kiinnostaa nyt myös yli 65-vuotiaita.

Ruokamarkkinan nettipohjaista suuntausta vahvistavat myös ravintolat, jotka ovat kriisin silmässä rakentaneet verkkokauppoja sekä nouto- ja tilaus-toimintoja. Atrialla on asiakkaiden verkkokauppojen lisäksi kanavanaan oma lihakauppa.

– Kattava tuoteinformaatio kuvineen ohjaa valintoja verkossa. Niihin satsaamme, kuvailee muutosta Atrian kannalta tutkimuspäällikkö **Jukka Saarenpää**.

OMA RUOKAKETJU KUNNIAAN

Koronakriisin aikana yli miljoona suomalaista on tehnyt etätöitä ja se yleistyneenä myös epidemian rauhoittuttua. Työpaikkaruokailun vähentyessä ravintolat markkinoivat tilausruokia ja ruokatat tarjoavat auliisti sapuskaa koteihin.

– Etätyö kasvattaa helppojen tuotteiden

markkinoita. Olemme valppaana valmisruokien kulutuksen ja nopean kokkaamisen lisääntyessä. Helppous ja elämyksellisyys ovat lihottaneet Food Service-sektoria, joten se voi vahvistua etätöistä ja lamasta huolimatta. Sen markkinan tunteminen on meille tärkeää.

Viime vuonna velloneen ilmastokeskustelu säröytti lihan kulutuksen ja kasvavan elintason pitkää liittoa. Saarenpää uumoilee, ettei laman vaikutus heijastu lihan kulutukseen takavuosien tavoin.

– Liha ei perusmuodossaan ole ehkä enää luksustuote. Esimerkiksi jauhelihan kulutus on kasvanut voimakkaasti nyt kriisin aikana.

Korona on tuulettanut arjen lisäksi myös arvoja.

– Poikkeusolot ovat lisänneet kansallisen ruokaketjun arvostusta. On havahduttu, että globaali kriisi voi uhata ruokahuoltoamme, joten ruokaketju kannattaa pitää omissa käsissä. ■

"On havahduttu, että globaali kriisi voi uhata ruokahuoltoamme, joten ruokaketju kannattaa pitää omissa käsissä."

POIKKEUSOLOT OVAT lisänneet kansallisen ruokaketjun arvostusta, arvioi tutkimuspäällikkö Jukka Saarenpää.

RUUAN VERKKO-OSTAMINEN KIIINNOSTAA

- Yli viidesosa kuluttajista haluaa kokeilla tai lisätä ruuan verkko-ostoksia, 55 prosenttia ei aio.
- Ruuan verkkokauppa on painotunut pääkaupunkiseudulle ja Uudellemaalle.
- Eniten ostavat alle 35-vuotiaat. Uutena kiinnostujaryhmänä ovat yli 65-vuotiaat.
- Epidemian jälkeen yli 60 prosenttia kuluttajista aikoo suosia kotimaisia verkkokauppoja.
- Varsinkin suurimmilla paikkakunnilla ruuan verkko-ostaminen yleistyy pysyvästi.

Kaupan liiton kuluttajakyselyn toteutti huhtikuussa Kantar TNS. Kyselyyn osallistui 2 000 18–79-vuotiaasta mannersuomalaista verkon käyttäjää.

TEKSTI: Anne Kohtala ja Nadia Paavola

Nosta data ylös siilosta

Kun tilaa johdetaan tiedolla, kerätty ja analysoitu data ohjaa jokapäiväistä työtä ja päätöksentekoa. Mahdollisuudet ovat rajattomat, mutta dataähky ei iske, kun lukuihin perehtyy asia kerrallaan. Tuottajat Heikkilän, KH-Tuomelan, Loukon ja Keräsen tiloilta kertovat omat vinkkinsä.

>>

”Hanke antoi lisää pelivaraa”

Muhoslainen Veli-Jaakko Keränen sai luomutilallaan hyviä tuloksia kaliumlannoituksella, jonka tarve arvioitiin analysoimalla maanäytteitä ja säilörehua.

Tavallisestikin **Veli-Jaakko Keränen** on tarkka tilastoija. Hän seuraa rehumäärän kehittymistä muun muassa punnitsemalla paalit, mittaamalla niiden kosteuden ja teettämällä reilusti säilörehuanalyseja.

– Näin tiedän oikeasti, montako kiloa kuiva-ainetta on käytettävissä ja millaista rehulaatua. Sen sijaan, että tietäisin vain paalien lukumäärän, hän perustelee.

Tiedot hän merkitsee jatkuvasti päivittyvään taulukkoon, jonka avulla on helppo seurata myös vuosittaisia vaihteluja ja tehdä tietoon perustuvia ruokintasuunnitelmia.

– Maatalouden on oltava kannattavaa liiketoimintaa, ja siksi on hyvä olla oikeaa dataa siitä, missä mennään. Ei tarvitse toimia oletusten perusteella.

Viime kesänä Keräsen luomukarjatilalla seurattiin viljelyä entistäkin tarkemmin, kun hän osallistui Atrian nurmituotannon kehittämisen pilottihankkeeseen. Tarkoitus oli selvittää, miten säilörehun satotasoja voitaisiin nostaa.

– Säilörehuanalyysien ja maanäytetietojen perusteella päädyimme kokeilemaan kaliumsulfaattia kahdelle lohkolle, ja sen avulla pystyimme nostamaan jo ennestään kohtuullisen hyvää satoa.

PELLOSSA ON POTENTIAALIA

Keräsen tila on ollut luomukarjatilalla jo yli 20 vuotta, ja vuodesta 2014 Veli-Jaakko otti sen hoitaakseen vanhemmiltaan. Tällä hetkellä tilalla on 75 emolehmää,

joiden lisäksi rehua kuluttavat nuorkarja ja siitossonnit.

Nykyinen peltoala riittää hyvin karjan tarpeisiin näillä satotasoilla, mutta viljelijästä on hyvä tietää, että tarvittaessa pellostaa saa irti enemmänkin.

– Voin suunnitella tulevaa tietäen, että pellossa on potentiaalia, jos tarve vaatii, Keränen sanoo.

Hän myös kertoo kaiken tilan lannoitteen tulevan omasta karjasta. Muualta ostettu teollinen luumulannoite on melko hintavaa.

– Jokaisen on punnittava, lisääkö lannoittaminen satoa niin paljon, että se on kannattavaa. Itselläni ei ole aikeita ottaa kaliumsulfaattia aktiiviseen käyttöön.

PITKÄJÄNTEISYYS KANNATTAA

Vaikka Keräsen tilalla ei juuri nyt tarvittaisi lisälannoitusta, hän pitää pilottihanketta kiinnostavana kokeiluna.

– Lähdän aina innolla mukaan erilaisiin kokeiluihin. Saman hankkeen pilotoinnissa tarkkailemme laidunkäytäntöjä ja mahdollisimman hyvän laitumen perustamista. Pilottihanke ei ole vain minun, vaan kaikkien tilojen hyväksi tehtyä työtä.

Hän on myös käytännössä huomannut, mikä merkitys johdonmukaisella kehittämisellä on tilan hyvinvointiin.

– Vanhempani siirtyivät 2000-luvun alussa luomuun ja satsasivat silloin paljon pellon kasvukunnon ylläpitämiseen ja lisäämiseen. Nyt kun pohjatyö on tehty, on helppo viljellä hyviä pelloja. ■

KOLME VINKKIÄ

1 Mittaa ja dokumentoi tietoa siten, että pysyt itse ajan tasalla. Esimerkiksi nurmen tuotannossa tämä helpottaa ruokinnan suunnittelua ja toteuttamista.

2 Hyödynnä muiden tieto. Esimerkiksi Atria Tuottajien pienryhmissä on muita tilallisia ja huippuasiantuntijoita, joilta saat apua.

3 Yksi asia kerrallaan. Jos joka tilalta voi karsia yhdenkin tuotantoa haittaavan asian pois ja saada yhden hyvän käytänteen tilalle, yhteisvaikutus voi olla valtava. Älä siis yritä muuttaa kaikkea kerralla, vaan etene maltilla.

”Maatalouden on oltava kannattavaa liiketoimintaa, siksi tarvitaan hankkeita ja dataa.”

”Tehot irti tiedolla”

Siipikarjatilalla raportoinnin on oltava tarkkaa. Analysointi nostaa tekemisen seuraavalle tasolle KH-Tuomelan tilalla Lappajärvellä.

Broilerin loppupainoa on hankala ennustaa, mutta ehkä sitä voisi opetella. Näin tuumivat KH-Tuomelan tilan isännät **Janne Niemi**, **Hannu Tuomela** ja **Heikki Tuomela** Lappajärvellä.

Siipikarjatilalla on muutenkin kerätty tietoa aina tuotannonseurannallisista syistä. Hallin lämpötila, kosteus, lintujen paino sekä rehun ja veden kulutus merkitään tunnollisesti muistiin.

– Olemme pyrkineet toimimaan niin, että broileri kasvaisi tiettyyn painoon teurastuspäivään mennessä, Heikki sanoo.

Ilman kunnollista analysointia kertyneen tiedon hyödyntäminen oli kuitenkin hakuammuntaa. Kunnes jääkiekkokaukalon laidalla tuli oivallus.

– Kujalan Jaakko, joka on tuotantotalouden professorina Oulun yliopistossa, pelaa samassa joukkueessa kiekkoa Heikin kanssa. Hän ehdotti pelimatkalla, että kokeilemme työkalua tiedon analysointiin, Janne kertoo.

ANALYYSI ALKUMETREILLÄ

Kujalan kanssa ryhdyttiin merkitsemään tiedot taulukkopohjaiseen työkaluun. Sen avulla pyritään ennustamaan lintujen kasvua ja tekemään riittävän ajoissa kasvuprosessia ohjaavia toimenpiteitä.

– Työkalu on ollut meillä kokeilussa kolmen kasvatuserän verran, joten vielä on vaikea sanoa, millaisia tuloksia sillä saa, Janne toteaa.

Tarkoituksena on käyttää kasvatustila mahdollisimman hyvin hyödyksi. Tuotantoon halutaan lisää tehoja, tinkimättä kuitenkaan eläinten hyvinvoinnista.

– Katelaskelmat laaditaan joka kasvatuserän jälkeen. Samalla seurataan, miten hyvin työkalun antamat ennusteet ovat toteutuneet.

MUIDENKIN ILOKSI

Pelkkä tiedon kerääminen ei auta tulevaisuuden suunnittelussa. Se kertoo, mitä tilalla on tapahtunut ja tapahtuu paraikaa. Ratkaiseva askel on tiedon muuttaminen ennusteiksi.

Kun seuraavan erän kasvatusaika on tiedossa, untuvikkojen määrä voidaan suunnitella sen mukaan. Tavoitteena on kohtuullinen päiväkasvu, lintujen hyvä terveys ja teurastamon toivoma teuraspaino.

Kokeiluvaiheessa uudesta ohjelmasta ei ole juuri koitunut siipikarjatilalle kuluja. Jos analysointityökalu osoittautuu hyväksi ja siitä halutaan kehittää ohjelma muidenkin käyttöön, kehitystyöstä tulee kustannuksia.

– Aika näyttää, millaiset hyödyt tästä saadaan ja voisiko samaa työkalua käyttää joskus laajemminkin, Janne toteaa. ■

KOLME VINKKIÄ

1 Kokeile rohkeasti. Tiedon kerääminen on monella tilalla arkipäivää. Siitä ei ole pitkä harppaus tiedolla johtamiseen.

2 Suunnittele kunnolla. Mistä on teidän tilallenne oikeasti hyötyä? Onko kyse taloussuunnittelusta vai tuotannon eri tekijöiden kehittämisestä? Älä tuhlaa aikaa turhaan.

3 Tulosten seuranta ja analysointi. Tieto on valtaa, mutta vain, jos sitä osaa hyödyntää.

”Ratkaiseva askel on tiedon muuttaminen ennusteiksi.”

”Katse vuosikymmenen päässä”

Viljelykiertoa kannattavan Petter Sandelinin ohjenuora on, että asiat voi pyrkiä tekemään koko ajan paremmin.

Puimuriin asennetun järjestelmän avulla viljelijä voi saada suoraan kartalle merkittynä tietoa siitä, mitkä pellon osat tuottavat parhaiten.

Pihtimittarilla puolestaan voi seurata kasvin typenottoa, ja maaperäskanneri mittaa happamuutta ja sähkönjohtavuutta.

– Ennen viljelyssä mentiin pitkälti näppituntumalta, mutta nykyään voi saada valtavasti tietoa päätöksenteon tueksi, kertoo **Petter Sandelin** Loukon tilalta Nurmosta.

Hän on huomannut, että esimerkiksi satokartoitusjärjestelmä antaa arvokasta tietoa lohkon sisäisestä satovaihtelusta. – On toki asioita, joihin ei voi vaikuttaa, kuten sää. Mutta datan avulla pyrin tekemään asioita mahdollisimman tehokkaasti ja siten, että maaperä säilyy hyvänä satokaudesta toiseen.

Siksi Sandelin on kokeillut innokkaasti myös uusia mittausten menetelmiä. Hänen tilallaan on testattu muun muassa maaperäskannausta kahdella loholla, ja tuloksia odotellaan.

– Sieltä tulee niin paljon dataa, että ihminen ei sitä pysty prosessoimaan. Analytiikka kehittyi koko ajan, ja samalla tiedon hyödyntäminen paranee.

VUOROTTELU TUO TURVAA

Sandelin on viljellyt tilallaan määrätietoisesti vaihdellen eri lajikkeita kuuden vuoden ajan.

Viljelykierrossa noin 190 hehtaarella ovat syys- ja kevätviljat sekä öljykasvit ja herne. Uusimpana hän on aloittanut myös sokerijuurikkaan viljelyn.

– Tänä vuonna viljalla on ollut vähemmän alaa, ja vuorossa ovat olleet sokerijuurikas, herne ja rypsi.

Kasvivuorottelu auttaa hyvän maarekenteen säilymistä ja vähentää tauteja ja tuholaisia. Sillä tavoin hajautetaan myös taloudellista riskiä.

– Sillä tavoin voi saavuttaa merkittäviä etuja, mutta työ on pitkäjänteistä.

OSAAMINEN KARTTUU

Dataa kerätessä viljelijän katse on tiukasti tulevaisuudessa. On nähtävä yksittäisten vuosien tuloksen taakse ja pyrittävä löytämään kaikesta kerätyistä tiedosta suuret linjat.

– Vaikka kaikkea nyt kerättyä dataa ei voisi vielä hyödyntää, se on erittäin arvokasta myöhemmin. Kun tekniikka edistyy, tämä on historiadataa, johon uutta tietoa voidaan verrata.

Tiedolla johtaminen ja uusien tekemisen tapojen opettelu lisää Sandelinille myös työn mielekkyyttä. Kuten missä tahansa työssä, myös maanviljelyksessä oman osaamisen kehittäminen kannustaa eteenpäin.

– Haluan tehdä asiat koko ajan hieman paremmin. Viljelyn analytiikassa on vielä paljon tekemistä ja kehittymistä. ■

KOLME VINKKIÄ

- 1** Jaa kokemuksia. Usein paras tapa hankkia tietoa on kysyä kollegoiden kokemuksia. Eri järjestelmistä on myös paljon koulutuksia, jotka kannattaa hyödyntää.
- 2** Selvitä ja suunnittele. Verkossa on valtavasti tietoa datan keräämisestä ja erilaisista ohjelmista ja laitteista.
- 3** Perusasiat kuntoon. Hienokin tekniikka on turhaa, jos toiminnassa on ilmiselviä korjaamisen paikkoja, kuten riittämätön ojitus.

”Vaikka kaikkea kerättyä dataa ei voi hyödyntää nyt, se on arvokasta tulevaisuudessa.”

”Fiksu tila jakaa datan”

Luulolla johtaminen ei kehitä tilaa pidemmän päälle. Tarvitaan dataa, faktaa ja vertailukohtia, sanoo Suomen suurinta emakkosikalaa luotsaava Timo Heikkilä Ruskolta.

Heikkilän tilaa Ruskossa on kehitetty ja johdettu tiedolla koko sen 135-vuotisen historian ajan.

– Tila on siitä poikkeuksellinen, että meillä on ollut aina ulkopuolista henkilökuntaa. Kaikki ratkaisut ja koko talous ovat perustuneet näiden viiden sukupolven ajan siihen, sanoo tilaa 33 vuotta luotsannut **Timo Heikkilä**.

Tilalla on 3 600 emakkoa, ja jatkosavatukseen lähtee 120 000 possua vuodessa. Työntekijöitä on 23, joista kaksi kolmasosaa saa palkkansa tuloksiin perustuvan palkkiojärjestelmän mukaan.

– Jotta tilanne pysyy hallinnassa ja tuottavuus korkealla, suunnittelun ja tekemisen täytyy perustua faktoihin ja niiden analysointiin. Kun data jaetaan kaikille työntekijöille ryhmänvetäjien kautta, jokaiselle tarjoutuu mahdollisuus kehittää, Heikkilä kuvaa tilan käytäntöjä.

NUMEROISTA IRTI ENEMMÄN

Tilansa tiedolla johtamisessa Heikkilä näkee kolme tasoa.

– Ykköstaso on helpoin: mittaat ja testaat itseksesi sitä, mitä haluat ja yrität parantaa tuloksia. Se kertoo jo jotain siitä, mitä vaikutuksia omalla tekemiselläsi on, hän sanoo.

Numeroista on kuitenkin mahdollista saada irti enemmän. Silloin siirrytään Heikkilän listauksessa kakkostasolle, jossa kuvioihin tulevat mukaan luottokumppanit.

– Oikeastaan luvut eivät kerro mitään, jos ei ole vertailukohtia. Jotta voi analysoida, ymmärtää ja sitä kautta oppia,

on tilojen välinen avoin tiedonjako korvaamatonta. Hahmotat, mistä voit olla omassa toiminnassasi ylpeä etkä tyydy liian pieniin tuloksiin, hän jatkaa.

LOPPUTULOKSENA INNOVAATIO

Heikkilä on itse mukana kolmessa erilaisessa kumppaniryhmässä. Niistä ensimmäinen on kolmen emakkosikalan ringi, joka on jakanut numeroita keskenään aktiivisesti jo 20 vuotta. Toinen on Atria Tuottajien isojen emakkoloiden pienryhmä, jossa tilat jakavat parikymmentä vertailukelpoista tuloslukua toisilleen kolmen kuukauden välein. Kolmannessa ovat mukana asiakaslihasikalat, jolloin esimerkiksi tieto ruokinnan vaikutuksista kulkee tuotantoketjun vaiheesta toiseen.

– Hyvin monta tuotannollista edistysaskelta on otettu, riskiä vältetty ja vanhakantaista ajatusta kumottu kaikissa ryhmissä. Tekee hyvää kyseenalaistaa omia toimintatapoja. Vastaan voi tulla myös melkoisia yllätyksiä suuntaan tai toiseen.

Kun kakkostasolla on kaikki hyvin, siinä on Heikkilän mukaan vakaa pohja ottaa vielä kolmas askel ylöspäin. Tällä tasolla Heikkilän tilalla on syntynyt monia teknisiä innovaatioita esimerkiksi ilmastointiin, ravinteiden kiertoon ja lannan levitykseen liittyen.

– Kolmostasolla keksitään aidosti jotakin uutta, mikä sekin perustuu tietoon. Talous, fysiikka, biologia, ne asettavat tekemiselle rajoja ja mittaustulokset antavat suunnan. Muutoin olet vapaa keksimään. Yksin tai yhdessä kumppaneiden kanssa, hän kannustaa. ■

KOLME VINKKIÄ

- 1** Seuraa niitä lukuja, missä on eniten kehittämisen mahdollisuuksia. Osallistu kehittämisryhmiin, vertaile tuloksia toisten kanssa ja ole avoimen utelias.
- 2** Luota kollegoihisi ja jaa tietosi kehittämisryhmässä omalla nimelläsi. Kun kaikki tekevät niin, ryhmäläiset ovat tasapuolisessa asemassa ja tiedoista saa irti paljon enemmän.
- 3** Melkein kaikkea pystyy seuraamaan ja analysoimaan lukujen perusteella. Perinteisiä sikalakerroksia ei korvaa kuitenkaan mikään. Ammattilaisen silmä erottaa, ovatko eläinten olosuhteet parhaat mahdolliset.

”Luvut eivät kerro mitään, jos ei ole vertailukohtia.”

Kehittäminen on tiimityötä

A-Rehun nautarehujen tärkein raaka-aine on suomalainen vilja. Sen pohjalle on hyvä rakentaa laadukkaita ja tuottavia täysrehuja, puolitiivisteitä sekä seosrehuruokintaan soveltuvia komponentteja.

Tutkimustietoa julkaistaan valtavasti sekä maailmalta että kotimaasta. A-Rehulla sitä seurataan aktiivisesti. Kansainvälisiin konferensseihin osallistuminen ja uusimman tiedon hakeminen myös sitä kautta on osa tuotekehitystyötä.

Harvoin pystymme kuitenkaan ottamaan ulkomaalaisia tutkimustuloksia suoraan käyttöön. Rehujemme raaka-ainepohja poikkeaa monesti merkittävän paljon muissa maissa käytettävistä raaka-aineista, joten suora vertailu on lähes mahdotonta.

Selkein ero on rehujen valkuaisena ulkomailla paljon käytettävä soija. Ulkomailla rehujen raaka-aineista löytyy usein myös kalajauhoa ja muita meille hyvin vieraita komponentteja. Lisäksi karkearehuna Suomessa on pääasiassa

nurmisäilörehu maissisäilörehun sijaan.

Matkoilta ja artikkeleja lukemalla saa uusia ajatuksia ja tärkeää tietoa siitä, mihin suuntaan ala on menossa. Ulkomailla tiedon hakeminen vaatii kuitenkin jalostusta suomalaisiin olosuhteisiin ja ruokintoihin.

MISTÄ REHUT RAKENTUVAT?

Suomalaisten tuottajien omistamalle A-Rehulle on tärkeä arvo olla mukana koko ketjussa pellolta lähtien. Nautarehuihin käytämmekin suomalaista viljaa noin 35 miljoonaa kiloa vuodessa. Lisäksi A-Rehulla on käytössä alkoholiteollisuuden sivuvirtana tuleva erinomainen raaka-aine: ohrarehu. Myös rankkia ja ohramallasrehua hyödynnetään.

Ohrarehu on ohran jyvän sisuksen sisältämää kuitua. Se on lehmän pötsissä hyvin sulavaa ja tasapainottaa ruo-

kinnassa erinomaisesti viljoista tulevaa tärkkelystä. Suomalaisen sulavan kuidun lähteen ansiosta muualta tuotavan melassileikkeen käytön tarve ei ole niin suurta kuin se olisi ilman ohrarehua.

Yhteistyö rehukehityksen ja viljan hankinnan kanssa on tiivistä. Kotimaisen valkuaisen saaminen mukaan myös nautarehuihin on lähitulevaisuuden tavoite. Härkäpapu on suomalaisissa ruokintakokeissa osoittautunut varsin toimivaksi valkuais- ja energialähteeksi lypsäville lehmille.

Kannustammekin viljelijöitä aktiivisesti ottamaan härkäpavun ja herneen mukaan viljelykiertoon, jotta nämä raaka-aineet saataisiin mukaan myös nautojen rehuihin. Se mahdollistaisi nyt pääasiallisena valkuaislähteenä käytettävän tuontirypsin pienemmän käytön.

MAITOTILOJEN NAUTA-ASIAKKUUSPÄÄLLIKÖT toimivat ympäri Suomen ja miettivät yhdessä tuottajien kanssa ruokintaan liittyviä ratkaisuja.

TILAT MUKANA KEHITTÄMÄSSÄ

Tärkein rooli rehujen kehityksessä on tietenkin rehujen syöjillä. Niiden terveiset saamme tuottajilta. Asiakkuuspäällikkömme tekevät normaalioloissa aktiivisesti ruokintaan liittyviä tilakäyntejä. Yhdessä tuottajan kanssa tehdyt havainnot kertovat ruokintasuunnitelman ja käytettyjen rehujen toimivuudesta. Samalla tuottajien kanssa keskustellessa nousee esiin ajatuksia ja toiveita, millaisia rehuja kaivattaisiin. Kaikkea ei voi toteuttaa, mutta tärkeää tiloilta tuleva tieto kehitystyössä on.

Uudet rehut ja mahdolliset uudet raaka-aineet testataan aina ensin muutamalla yhteistyötilalla ennen kuin uusi tuote tulee kaikille myyntiin. Tällä tavoin varmistamme, että rehujemme laatu ja tuotantovaikutukset ovat aina hyviä.

Tilojen ja valtiolaisten osuuskuntien

kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta saadaan syksyisin säilörehujen raaka-ainenäytteiden pohjalta nopeasti luotua käsitys, millaisia säilörehuja seuraavana talvena on tulossa syöttöön.

"Tärkein rooli rehujen kehityksessä on tietenkin rehujen syöjillä – ja niiden terveiset saamme tuottajilta."

Silloin on mahdollista reagoida nopeastikin täysrehujen ja puolitiivisteiden energia- ja valkuaisarvojen vaatimuksiin. Raaka-ainepohja pysyy samana, mutta ainesosien suhteita

muuttamalla voidaan rehuarvoihin vaikuttaa.

IDEOINTI TEHDÄN YHDESSÄ

Nautarehujen kehittämisen pariin A-Rehulla kokoontuu säännöllisesti pieni asiantuntijatiimi. Silloin käydään läpi asiakkailta tulleita toiveita ja keskustellaan rehujen muutostarpeista sekä ajatuksista uusiksi rehuiksi.

Mahdolliset uudet raaka-aineet, kuten pari vuotta Kreemi-rehuissamme ollut pHix-up ja vankan suosion saavuttanut elävä hiiva, käydään läpi ja mietitään yhdessä, millaiseen rehuun ja minkälaisiin asiakastarpeisiin ne sopisivat. Pyrimme aina huomioimaan erityyppisten tilojen tarpeet ja pitämään tuotevalikoimamme sellaisena, että jokainen tuottaja löytää oman tilansa tarpeisiin sopivan rehun. ■

OSTOSLISTA ENNEN LAIDUNKAUDEN ALKUA:

- siitossoppi
- laitumen juomapisteeet
- aitaustarvikkeet ympärysaidan huoltoon
- aitaustarvikkeet kesän aikana aidattaville uusille laidunalueille
- kaistalaidunnustarvikkeet
- kivennäiset
- laiduntikku
- lisäruokintaan paalihäkki ja vasikoiden ruokintalaitteet

”Päätit hankkia kokeeksi tälle kesälle muutaman nipun saparotolppia ja kelan.”

Laidunkauden alku ratkaisee emotilallakin

Miten kaikki menikään viime kesän laidunnurmilla? Entä miten hyvät paimenet ja muut ajatuksella tehdyt investoinnit helpottavatkaan arkea tänä vuonna? Atria Naudan kehityspäällikkö Susanna Vehkaoja muistelee puolestasi.

”Muistatko, kuinka hieno toukokuun lopun sää viime vuonna oli ja laidunkauden pääsi aloittamaan ajoissa? Sen tuloksista olet tänä keväänä päässyt nauttimaan hyvinä hedelmällisyystuloksina eli ajoissa syntyvinä vasikoina. Vai muisteletko pelkästään keskikesän kuivuutta ja hellettä? Toukokuussa olit onnistunut tilaamaan hyvissä ajoin aitaustarvikkeet A-Kaupalta ja ehdit tehdä pikaiset huollot aitaan. Olit tyytyväinen, kun High Tensile -aidat eivät tarvitse kovin suuria huoltoja keväisin. Toukokuussa taloon saapui myös uusi siitossoppi. Kun kevät oli aikaisessa, pystyit viemään suurimman osan lehmistä laitumelle vasikoineen ennen sonnin laumaan laittoa. Lehmärouvat innostuivatkin kovasti sitten, kun sonni tuotiin, ja seuraavat kolme viikkoa sait merkitä kiimoja ylös joka päivä. Jaksoit kantaa karjallesi kivennäistä riittävästi koko kevään. Laitoit vielä

A-Rehun Vahva-vitamiinia jauheisen laidunkivennäisen sekaan, että lehmät söisivät sitä varmasti riittävästi. Muistat sen kevään, kun muutama vasikka sai lihasrappeuman laiturilla, ja sitä koke-musta et halua uudestaan. Vesijohtoputkea on vedettynä valmiiksi. Viime kesänä vesikärryrallia riitti sen verran paljon, että nyt päätit toteuttaa pitkäaikaisen suunnitelmasi. Arvelet vasikoiden kasvun parantuvan runsaalla vesitarjoilulla. Hyvä paimen – siihen olet nyt investoinut. Moni on sinulle kehunut sen tehoa ja sitä kaukosäädintä, jolla saat paimenen päälle ja pois eikä tarvitse kellekään soittaa kotona, että ota piuha irti seinästä. Ja koska samassa kapulassa on hyvä jännitemittari, tulee se otettua mukaan laidunkierrokselle aamuisin. Nurmihankkeen pienryhmissä on puhuttu jo niin vakuuttavasti laitumen satotason nostosta kaistalaiduntamisen keinoin, että päätit hankkia kokeeksi

tälle kesälle muutaman nipun saparotolppia ja kelan. Tilasit A-Kaupasta uuden laiduntikun ja lupasit itsellesi sulkea syödyt alueet kolmen päivän välein pois eläinten ulottuvilta ja huolehtia riittävästä nurmen loppukorkeudesta. Niin, ja lupasit tutustua myös Laidunoppaaseen.” ■

www.atriontuottajat.fi/a-rehu/tarvikkeet/laidunopas-ja-aitaustarvikkeet/

Susanna Vehkaoja
kehityspäällikkö Atria Nauta

Miten suojaat naudat taudeilta?

Tautisuojaus on merkitys suurenee tilakoon kasvaessa, mutta hyvä varautuminen vähentää stressiä, sanoo Atria Nauta -ketjun eläinlääkäri Tuomas Herva. Hän antaa viisi bioturavinkkiä, joita jokaisella tilalla tulisi miettiä.

- 1 Tärkeintä on varmistaa, että kaikilla ostettavilla pitoeläimillä on terveystodistus, joka käydään harkiten läpi jo ennen eläinten vastaanottoa. Välityseläimiä ostavan tilan on mietittävä tarkkaan eläinkiertonsa siten, ettei tartunta pääse siirtymään eläinryhmästä toiseen, ja että sairast eläimet eristetään nopeasti ja riittävän tehokkaasti.
- 2 Eläinten lastaus on syytä hoitaa niin, että tartunnat eivät leviä autosta navettaan. Eläimet on syytä viedä itse ulos. Ulos rakennettavat noutokarsinat varmistavat tautien pysymisen autossa. Niitä on syytä hankkia ainakin isoille maitotiloille. Naudan koronavirukselta suojautumisen varmistamiseksi hakupaikka on hyvä sijoittaa 200 metrin päähän navetasta, mikäli mahdollista.
- 3 Tilan työntekijöitä ja vierailijoita varten on syytä varata kunnolliset käsien ja kenkien pesupaikat sekä riittävä tautisulku. Jalkineet ja suojavaatteet on pystyttävä vaihtamaan niin, etteivät arki- ja työkenkien kulkureitit pääse risteämään. Navetan ulkopuoliseen liikkumiseen on myös kiinnitettävä huomiota.
- 4 Salmonellatartunnoilta suojautumiseksi rehuvarasto on suojattava. Tuotantorakennusten lähiympäristö kannattaa raivata puhtaaksi

TAUTIRISKIEN HALLINTA NAUTATILOILLA

ETT:n nettisivuilta löytyvät kattavat ohjeet tiloille tautien kurissa pitämiseksi. Jokaisen tilan on syytä käydä ohjeet läpi sekä miettiä oman tilansa suurimmat riskit ja parhaat konstit niiden karsimiseksi: www.ett.fi/wp-content/uploads/2019/07/Tautiriskien-hallinta-nautatiloilla.pdf

tyrsijöille suojaa antavista tarvikkeista ja kasvillisuudesta. Tyrsijöitä on syytä torjua ja sen onnistumista seurata. Rehuketju on puhdistettava siten, ettei siihen pääse kertymään salmonellalle otollisia rehuntuhteita, hyönteisiä tai lintujen ja tyrsijöiden ulosteita.

5 Hoida ja ruoki eläimesi hyvin. Hyvinvoivat eläimet kestävät alhaista tartuntapainetta kohtuudella. Tarkkaile eläimiäsi. Selvitä kaikki poikkeamat viipymättä. Pyydä eläinlääkäriltä neuvoa aina, jos et tiedä, mitä teet. Huolehdi eläinten käsittelypaikat ja omat valmiutesi kuntoon jo etukäteen, jotta jokainen poikkeava eläin saadaan tutkittavaksi muutamassa minuutissa. ■

MIKKO PEURAN kasvattamossa puolet siitossonnikokelaista on rehuhyötysuhteen mittauksessa yhtä aikaa. Kaukaloiden vaakalukema yhdistyy korvamerkkeihin, jolloin tiedetään, minkä sonnin suuhun rehu on kadonnut.

Rehuhyötysuhteen mittaus vahvistaa siitossonnikauppaa

Atrian tämän kevään siitossonnihuutokaupassa myydyiltä sonneilta mitattiin ensimmäistä kertaa Suomen historiassa yksilöllinen rehuhyötysuhde. Vallitseva koronatilanne ei kauppaa haitannut, päinvastoin, sillä nettiin siirretty kaupanteko villitsi ostajat ennätyskauppoihin.

Kaksisataa kasvukoesonnia osallistui talven aikana rehuhyötysuhteen mittaukseen Mikko Peuran kasvattamossa Jalasjärvellä. Mittauksessa oli mukana viisi eri rotua (angus, hereford, charolais, limousin ja simmental) ja se toteutettiin kahdessa erässä samalla, kun sonneilla oli meneillään perinteinen kasvukoe.

Viime syksynä kasvattamoon tulleista sonneista hyväksyttiin siitosmyyntiin huutokauppaan mennessä peräti 111 sonnia. Vaikka sonnit on valittu jo alun perin tiukin kriteerein,

pudotetaan siitoskäytöstä joka vuosi noin puolet pois.

REHUHYÖTYSUHDE SÄÄSTÄÄ KUKKAROA JA YMPÄRISTÖÄ

Rehuhyötysuhdetulokset julkaistiin residuaalisena syöntinä (RFI), joka periytyy yhtä tehokkaasti kuin kasvukin. Siksi on erittäin kiinnostavaa, että mittaus on tehty tuleville pihvinautojen isäsonneille, jotka voivat periyttää parempaa rehuhyötysuhdetta jälkeläisilleen.

Rehuhyötysuhdetta ei voi arvioida mittaamatta sitä. Kaksi samankokoista ja yhtä nopeasti kasvavaa saman rodun ja

sukupuolen eläintä voivat erota merkittävästi rehuhyötysuhteessa. Pienemmän syönnin eläin säästää sekä kukkaroa että ympäristöä.

SONNIN KÄYTTÖTARKOITUS VAIKUTTAA VALINTAAN

Kuitenkin kultainen keskitie on rehuhyötysuhteessakin tavoiteltava asia. Mikäli eläimiä valitaan hyvin voimakkaasti residuaalisen syönnin perusteella, voidaan hävitä kestävytydessä. Lisäksi kun eläimet muuttuvat vähärasvaisemmiksi, se heikentää hedelmällisyys- ja emo-ominaisuuksia.

MITÄ ON RFI?

Residuaalinen syönti eli RFI lasketaan niin, että eläimen mitattua todellista syöntiä verrataan odotettuun syöntiin, joka määritetään elopainon ja kasvun perusteella. Eli jos sonni syö vähemmän kuin mitä sen koon ja kasvun perusteella odotetaan, on sen RFI matala, mieluiten negatiivinen. Mitä pienempi arvo, sen parempi RFI. Mitä suurempi RFI, sitä huonompi rehuhyötysuhde.

Valitsemalla siitossonnit systemaattisesti RFI:n perusteella saavutetaan:

- jopa 12 % pienempi rehunkulutus karjassa, samalla tuotostasolla
- 9–10 % pienempi ylläpitotarve
- 9–15 % parempi rehun muuntosuhde vasikoilla
- 17 % pienemmät NPK-päästöt lantaan
- 30 % pienemmät metaanipäästöt

Teuraaksi kasvatettavien vasikoiden isää valittaessa sonni voidaan valita tehokkaammin rehuhyötysuhteen mukaan.

REHUHYÖTYSUHTEESTA JOPA JALOSTUSARVO

RFI voidaan ilmoittaa kahdella tavalla. Toinen luku näyttää yksinkertaisemmalta ja se ilmoitetaan RFI (kg). Tämä luku on kuitenkin voimassa vain siinä vertailuryhmässä, missä se on mitattu.

Valitsimme siitossonnihuutokaupan myyntitietoihin luvun RFIEpd (kg), joka kertoo odotetusta jälkeläisten erosta residuaalisessa syönnissä. Tätä jalostusarvoa eli ennustetta voi verrata ryhmien välillä, jopa eri vuosien, rotujen ja maan rajojen yli eri maissa mitattujen GrowSafe-tulosten kanssa.

Eläimiä, joilta on mitattu rehuhyötysuhde ja joille on laskettu GrowSafe RFIEpd-arvo, on nyt yli 40 000 eri puolilla maailmaa. Jalostusarvon laskemiseen on tarvittu kolmen polven sukulaisuustiedot taustalle. Arvosteluvarmuudet ovat Atrian Siitossonnikasvattamossa vielä melko matalia, mutta ne vahvistuvat tulevien vuosien mittaan. ■

Siitossonnikasvattamon Kasvukoe 2019–2020 -sivulla voit tutustua kaikkien kasvukokeen sonnin rehuhyötysuhde- ja muihin tuloksiin tarkemmin.

www.atriatuottajat.fi/atrianauta/emolehmatila/poikakoti/kasvukoe-2019-2020/

HUUTOKAUPAN KAKSI kalleinta sonnia olivat anguksia: Päivärinteen Ruttu (kuvassa) huudettiin 6 200 eurolla ja Vapolan Ron 5 750 eurolla.

HUUTOKAUPAN KOLMANNEKSI kallein sonni Haukiniemen Pehtoori huudettiin 5 600 eurolla. Se löi Atrian historian kalleimman limousin-sonnin ennätyksen.

Atrian Sonnikone auttoi sonnien valinnassa

Tänä vuonna Atrian siitossonnihuutokauppa järjestettiin ensimmäisen kerran nettihuutokauppana. Sonneja oli myynnissä huomattavasti aiempaa enemmän. Samoin tietoa sonneista oli ennätyskerran paljon, kun sonneille oli rehuhyötysuhteen lisäksi määritetty geenitestituloksia ja ne oli kuvattu ensimmäistä kertaa myös videolle. Ostajien valintaa helpottamaan oli rakennettu Sonnikone. Se saikin positiivisen vastaanoton muutamassa tunnissa.

ROTUJENSA KALLEIMMIKSI HUUDETUT SONNIT

Angus
Päivärinteen Ruttu
6 200 euroa
Charolais
Ollilan Ollie
5 500 euroa
Hereford
Luoteen Raffaello
4 900 euroa
Limousin
Haukiniemen Pehtoori
5 600 euroa
Simmental
Normosan Rafael
4 650 euroa

Kehitysryhmä sparraa sikaketjua

Atria Sika -ketjussa toiminut kehitysryhmä päätettiin virallistaa. Tavoitteena on ideoida ketjulle uusia suuntia ja tuoda tuottajien näkemystä mukaan kehitystyöhön.

Asiat muuttuvat paremmiksi, kun niitä mietitään yhdessä ja parhaiten se onnistuu, kun eri näkökulmista asiaa katsovat ammattilaiset istuvat yhteisen pöydän ääreen. Tällä periaatteella Atria Sika -ketjussa on noin viisi vuotta toiminut kehitysryhmä, johon on kuulunut viisi Atria Tuottajien edustajaa ja seitsemän tuottajajäsentä.

Ryhmä on kokoontunut 3–4 kertaa vuodessa ja se on koettu niin hyödylliseksi, että toiminta on päätetty nyt virallistaa. Ensimmäisessä kokoonpanossa puheenjohtajana toimii sikatuottaja **Jyrki Heilä** Turusta sekä asioiden valmistelijana ja sihteerinä Atria Sika -ketjun johtaja **Jaakko Kohtala**.

– Kun ryhmä järjestäytyy virallisesti ja toiminnalle luodaan tarkemmat raamit, se pystyy toimimaan entistä tehokkaammin. Saamme tekemiselle lisää läpinäkyvyyttä ja jäsenistöön myös vaihtuvuutta, sanoo Kohtala.

TESTIRYHMÄ ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA
Ryhmän tärkein tehtävä on ollut toimia Atria Sika -tiimin kehittämisen sparraajana. Tuottajajäsenet ovat tuoneet ryhmään näkemystä ja viestiä työn äärestä tiloilta, Atria Tuottajien edustajat omasta kehittäjän roolistaan.

Näin se tulee olemaan jatkossakin.
– Käymme läpi kulloisenkin ajankoh-
taisen markkinatilanteen ja pohdimme

ketjun tulevaisuuden kannalta keskeisiä kehityksellisiä teemoja. Ryhmä sparraa meitä, jotka teemme joka päivä työtä ketjun kehittämisen hyväksi, Kohtala sanoo.

– Tuomme ideoita pöytään eri osaamisalueilta ja toimimme testiryhmänä ja ”etukäteisseulojana” asioille ennen virallista päätöksentekoa. Mietimme, mitä meidän täytyy tulevaisuudessa tehdä, jotta olemme entistä vahvempia, jatkaa Heilä.

UUSIA KASVOJA TARVITAAN MUKAAN
Alun perin ryhmä perustettiin tilanteeseen, jossa Atria Sika -ketjua uudistettiin ja yhtenäistettiin viitisen vuotta sitten. Seuraavaksi asialistalla on ainakin Perhetila-konseptin kehittämistä ja kannattavuusanalyysien yhtenäistämistä.

Ryhmä kokoontuu jatkossa neljä kertaa vuodessa noin kolmen kuukauden välein. Kerran vuodessa tuottajajäsenistä vähintään yksi vaihdetaan. Seuraava mahdollisuus liittyä ryhmään on syksyllä, Heilä ja Kohtala ottavat ilmoittautumisia vastaan syyskuun loppuun mennessä.

– Tässä on hieno tilaisuus päästä kehittämään koko ketjua ja tuomaan päätöksenteon tueksi omia ja tuottajakollegoiden näkemyksiä. Kannattaa lähteä mukaan, jos ketjun ja alan kehittäminen kiinnostaa, Heilä kannustaa. ■

Haluatko mukaan kehitysryhmään?

Ota yhteyttä syyskuun loppuun mennessä:

Jyrki Heilä, 040 053 3213,
jyrki@heila.fi

Jaakko Kohtala, 040 643 2898,
jaakko.kohtala@atria.com

SIAN KEHITYSRYHMÄ

PUHEENJOHTAJA

Jyrki Heilä, emakkotilan ja liha-sikalan osuomistaja

SIHTEERI

Jaakko Kohtala, johtaja Atria Sika

JÄSENET

Atria Tuottajat ja Pohjanmaan Liha:

- **Reijo Flink**, toimitusjohtaja Atria Tuottajat
- **Niina Immonen**, kehityspäällikkö Atria Tuottajat
- **Pasi Pohjois-Koivisto**, hankintapäällikkö Atria Tuottajat
- **Lasse Åberg**, sikarehujen myyntijohtaja Atria Tuottajat
- **Tom Åstrand**, toimitusjohtaja Pohjanmaan Liha

Tuottajajäsenet:

- **Mika Asunmaa**, A-Tuottajien hallituksen nimeämä lihasian-tuottaja
- **Olli Autio**, lihasiantuottaja (varajäsen: Mika Koivuluoma)
- **Hannu Heikkilä**, välikasvatus ja lihasiantuottaja (varajäsen: Lauri Juola)
- **Jyrki Heilä**, emakkotilan ja liha-sikalan osuomistaja (varajäsen: Jari Kaskinen)
- **Henrik Holm**, emakkotilan osuomistaja ja Pohjanmaan Lihan tuottajien edustaja (varajäsen: Henrik Pott)
- **Juha Sipilä**, lihasiantuottaja (varajäsen: Juha Savela)
- **Christer Storfors**, emakko-tilallinen ja Pohjanmaan Lihan tuottajien edustaja (varajäsen: Henrik Pott)

VASTAUKSIA IMETYSHAASTEISIIN OSA 2

Maito- ja liemiruokkijat: laitteistoinvestointi maksaa itsensä takaisin

Porsastuotantotiloilla on huomattu, että nykygenetiikka mahdollistaa entistä suuremmat pahnuekoot. Miten saadaan riittävästi maitoa kaikille porsaille? Miten voidaan automatisoida ja tehostaa porsaiden lisäruokinta ennen vieroitusta? Mitä sikalaan kannattaa investoida?

Imetysshaastesarjan ensimmäisessä osassa tutustuimme maitokup-piruokkijoihin. Nyt on vuorossa kakkososa, jossa kerromme Nutrix+ liemiruokkijan toimintatavasta ja siitä saaduista kokemuksista.

Atrialaisilla tiloilla ensimmäinen Nutrix+ ruokintalaitte tuli käyttöön puolitoista vuotta sitten, nyt niitä on käytössä viidellä tilalla. Markkinoilta löytyy muitakin vastaavia laitteita, kuten Schauerin Babyfeed ja Big Dutchmanin Culina Flex.

Nutrix+ on pienellä putkella toteutettu liemiruokkija tietokoneohjauksella. Ruokintalaitteissa on kiertävät linjat 20 millin putkistolla. Rehu-putkien päälinjaukset ovat sekoittajakoh-taitseja ja jakolinjat osastokohtaiset. Ruokintaventtiili-kohtaisissa kupeissa on tasoanturit. Kuppiin kerralla annos-teltava rehumäärä on 30–40 grammaa. Laitteella voidaan jakaa maitojauheesta

tehtyä maidonkorviketta ja rehua (pre-starteria). Rehun annostelun toteutumaa voidaan seurata venttiili-kohtaisesti tietokoneelta.

Tietokoneella tallennetaan seoksien reseptit. Tietokoneenäytöltä voidaan lukea käsin täytettävien laitteiden pun-nitusmäärät. Automaattisesti täytettä-vien komponenttien täyttö hoituu pien-säkipurkajilla. Ensiksi punnitaan vesi (kylmä ja lämmin halutun lämpötilan mukaan), sitten kuivat komponentit.

Yksi sekoittaja on varattu maito-seokselle. Vaiheittainen siirtyminen maitoruokinnasta rehurukintaan on mahdollista.

Hygienia on tärkeää, siksi Nutrix+ tekee automaattisesti päivittäin putkis-ton tyhjennyksen ja vesihuuhtelun sekä alastuloputkien pesun. Päivittäisrutiin-neihin kuuluu kuppien käsihuuhtelu. Kerran viikossa tehdään automaattinen laitteiston pesu ja desinfiointi. ■

Laskelma investoinnin kannattavuudesta

Kiinteät kulut, arvio *	0,30 € / porsas
Muuttuvat kulut (maitojauhe + pesut + ylläpito), ilman rehua) **	1,83 € / porsas
Kulut yhteensä	2,23 € / porsas
Tuotot: päiväkasvu ja RHS ***	2,70 € / porsas
Kate ****	0,47 € / porsas

* 1000 emakon sikala, tuotostaso 32 porsasta/emakko/vuosi, 286 karsinan järjestelmä, poistot 8 vuodelle

** Maitojauhe, 0,8 kg/porsas (hinta 1.1.2020), pesut + ylläpito (tanskalainen arvio), rehunkulutuksen ei oleteta muuttuvan

*** 1 kg parantunut vieroituspaino (7->8 kg, 28 pv vieroitus) tuottaa 3 kg isomman myyntipainon, päiväkasvu paranee 40 g/pv, rehuhyötysuhde 0,1 ry/lisäkasvukilo, kasvatusaika ei muutu (on 7 vko)

**** Työkustannuksia ei ole huomioitu

NUTRIX+ LIEMIRUOKKIJA

Käytettäväksi suositeltavat rehut ja rehustus:

- 1 Maito: DanMilk Supreme ensimmäisestä päivästä syntymän jälkeen päivään 14–17.
- 2 Siirtoruokinta: Maito ja rehu seoksena 4–5 päivää.
- 3 Rehu: A-Milkiwean Profit päivästä 18–22 vieroitukseen asti.

Edut:

- Mahdollistaa jopa kilon vieroitus-painon lisäyksen ja tasaisemmat pahnueet vieroitettaessa.
- Tarvitaan vähemmän amma-emakoita, koska imetet-tävien porsaiden määrää per emakko voidaan lisätä: 1–3 kertaa porsineille emakoille voidaan jättää 1–2 porsasta enemmän imetettäväksi ja yli kolme kertaa porsineille yksi porsas enemmän.
- Automaattinen rehun jaka-minen ja parempi rehun syönnin oppiminen helpottaa porsaiden hoitoa ja vieroitusta.

Haitat:

- Korkea investointikustannus, laitteistoinvestointi maksaa kuitenkin itsensä takaisin.
- Perusteellinen päivittäinen työsitoumus.

Kohti laadun ja kustannustehokkuuden vuosikymmentä

Mennyt vuosikymmen oli todellinen tuottavuuden ja kilpailukyvyn kehittymisen ajanjakso. Niin porsas- kuin lihasikatuotannossa käyttöön otetut rodut mahdollistivat valtavan tuottavuusloikan. Seuraavaksi painopisteenä on tehostaa tuotantoketjua kasvattamalla porsaiden vieroituspainoa.

Tuottavuuden kehittyminen on vaatinut ja vaatii paljon muutoksia kaikelta tekemiseltä, olosuhteilta ja tilantarpeelta. Tekeminen on tarkentunut ja pullonkauloja poistetaan. Porsastuotannon tuottavuudessa ollaan kuitenkin tulossa jonkinlaiseen käännekohtaan. Pahnueiden koko alkaa olla jo niin suuri, että lisäporsaiden pieni koko ja porsaiden painohajonta ei enää kehitä koko ketjun tehokkuutta. Apu-

emakoita tarvitaan entistä enemmän, mikä heikentää porsituspaikan käytön tehokkuutta ja toisaalta luo painetta porsaiden laadun kannalta imetysajan lyhentämiseen. *Kilpailukykyä sianlihantuotantoketjuun* -hankkeessa havaittiin lääkkeiden käytön vähentämisessä selviä ongelmia juuri pienten porsaiden kohdalla. Pienenä syntyneet porsaas kasvoivat huomomin koko kasvatuskauden ajan, eivätkä ne saaneet missään vaiheessa

kiinni suurempia pahnuekavereitaan. Aineisto antoi osviittaa myös siihen, että syntymäpieniä porsaita joudutaan lääkitsemään enemmän ja niillä on enemmän lihantarkastusmerkintöjä teurastamolla. Kansainvälisissä tutkimuksissa on todettu korkeammalla syntymäpainolla olevan positiivisia vaikutuksia myös sian kasvu- ja lihakuusominaisuuksiin. Niin tuotannollisia kuin taloudellisia tuloksia vertaillaan nykyisin tilatasolla

entistä avoimemmin. Siitä saadaan hyvää vertailukohtaa, missä omalla tilalla mennään ja missä ovat pullonkaulat. Siinä, missä porsastuotannon tuloksia mitataan erittäin tarkkaan, välikasvatamosta saadaan tietoa heikommin. Vieroitetun porsaan painolla ja laadulla on merkittävä vaikutus välikasvatuksen onnistumiseen. Se on tällä hetkellä Atria Sika -ketjun pullonkaula. Liian pienikokoisena vieroitetut porsaas hidastavat välikasvattamon ja lihasikalan kiertoa tai toisaalta sika joudutaan teurastamaan liian pienenä, jolloin siitä jäävä kate voi olla negatiivinen.

LIHASIKOJEN TULOKSET VAKIINTUNEET HYVÄLLE TASOLLE
 Lihasikojen päiväkasvut ovat vakiintuneet erinomaiselle tasolle. Edellisen parin vuoden ajan on panostettu erityisesti lihakuuden kehittämiseen ja rehunkulutuksen mittaamiseen. Uusimpana osa tiloista on alkanut myös mitata ja kehittää käytettyä työaikaa. Tuloksissa positiivista on lihasikojen lihakuuden kehittyminen keskimäärin 58,5 prosenttiin. Rehuhyötysuhteen osalta tulokset ovat pysyneet samalla tasolla, vaikka jalostuksen kannalta tulosten olisi pitänyt kehittyä. Tällä hetkellä parhaalla neljänneksellä rehuhyötysuhde on 2,66 ry/lisäkasvukilo ja keskimääräinen tulos on 2,72 ry/lisäkasvukilo. Tämän vaikutus on noin 1,2 euroa lihasikaa kohden. Kehittämisessä on menty entistä enemmän verkostojen kehittämiseen, sillä porsaan laadulla on erittäin suuri merkitys lihasikojen laatuun ja kasvatukseseen.

Tällä hetkellä keskeinen painopiste onkin teurassikojen painohajonnan vähentämisessä ja laadun parantamisessa. **TAVOITTEENA 2 800 KILOA LIHAA VUOSIEMAKKOA KOHTI**
 Tällä hetkellä ketjussa tuotetaan noin 2 500 lihasikakiloa lihaa emakkoa kohden. Seuraava tavoite on 2 800. Näihin tavoitteisiin lähdetään laatu edellä. Pohdimme tällä hetkellä muun muassa, millaisella rotuyhdistelmällä meillä on paras mahdollisuus saavuttaa asetetut tavoitteet. Antibioottivapaan sianlihan kysyntä tulee lisääntymään. Atrian ketjussa ei tavoitella enää huimaa tuottavuuden nousua porsastuotannossa, vaan sen odotetaan asettuvan nyt olemassa olevalle hyvälle tasolle. Painopisteenä on kasvattaa porsaiden vieroituspainoa ja sitä kautta tehostaa koko tuotantoketjua. Porsastuotantotilalla porsaiden suurempi vieroituspaino näkyy erityisesti välikasvatuksessa. Uusia tavoitteita ei tulla saavuttamaan ilman oikeanlaisia toimenpiteitä. Panostusta tarvitaan niin ensikoiden tavoitteiden mukaisessa ruokinnassa ja kasvatuksessa kuin emakoiden rehustamisessa ja vedensaannissa. Myös pienten porsaiden automaattinen lisäruokinta on alkanut yleistyä, mutta pääpainon täytyy edelleen olla siinä, että emakko hoitaa porsaansa mahdollisimman pitkälle itse. Lisäksi yksi maailmanlaajuisesti tunnustettu keskeinen haaste tulevaisuudessa on laadukkaan työvoiman saatavuus.

Porsastuotanto

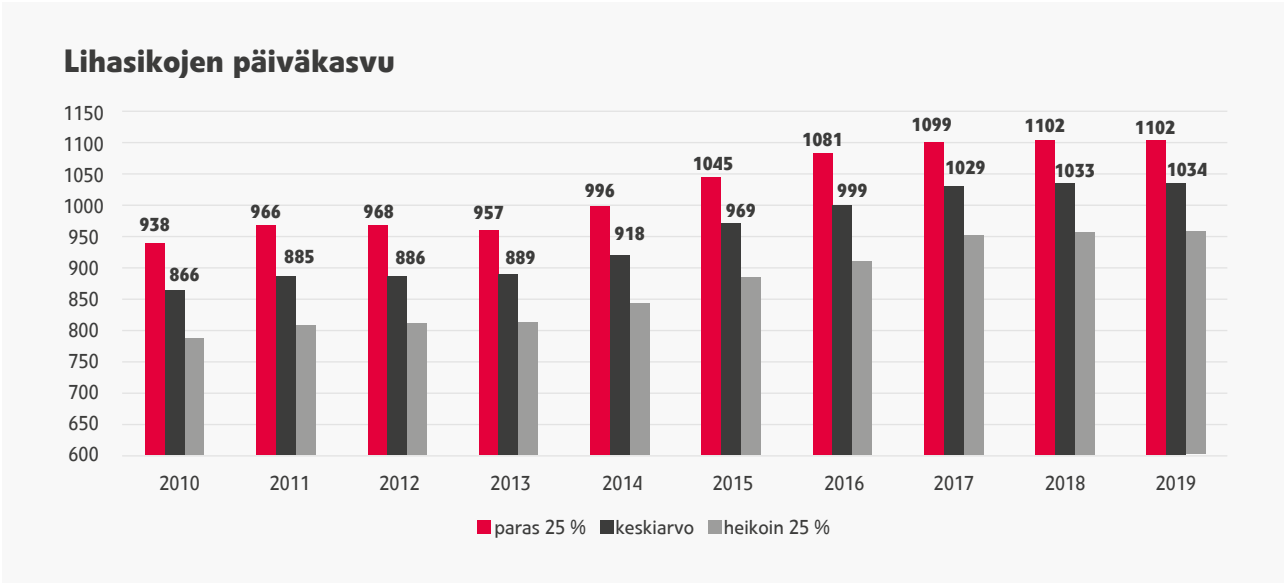
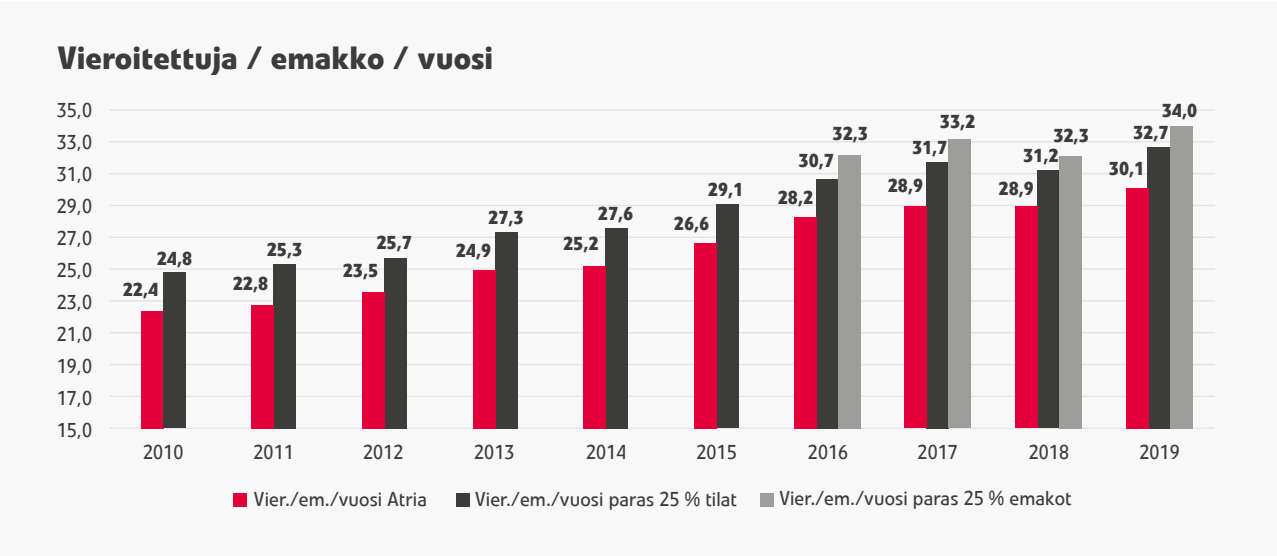
Elävänä syntyneet	16,5
Kuolleisuus ennen vieroitusta	< 13 %
Vieroitettu porsaita/emakko/vuosi	33,8
Vieroituspaino	7,5
Tuotettuja kiloja	254

Välikasvattamo

Päiväkasvu	470
Kuolleisuus ja välityskelvottomat	< 4 %
Myyntipaino	30
Rehuhyötysuhde	1,7

Lihasikala

Päiväkasvu	1050
Kuolleisuus	< 3 %
Teuraspaino	91
Rehuhyötysuhde	2,5
Liha%	59 %

Lisävesi porsituksessa parantaa imetyskykyä

Emakon imetyskyvyltä vaaditaan yhä enemmän. Riittävä veden saanti on ensimmäinen perustekijä, jonka pitää olla kunnossa.

Emakoiden tuottavuus on viime vuosina noussut huomasti, erityisesti pahnuekoko on kasvanut paljon. Samalla kun pahnueet ovat isompia, syntymäpaino hieman laskee. Emakon imetyskyvyltä siis vaaditaan yhä enemmän.

Valitettavasti emakoiden imetyskyky ei ole aina kehittynyt riittävästi syntyvien määrään verrattuna. Siitä seuraa, että syntyvien lisääntyessä ammojen määrä kasvaa lähes samassa suhteessa. Yhä useammalla tilalla ammoja tarvitsee las-

kennallisesti 20–25 prosenttia porsaista. Emakoilla riittävä veden saanti on yksi iso vaikuttaja maidontuotantoon ja emakon syöntikykyyn. Veden määrä vaikuttaa monella tapaa, myös liemiruokin-

tatiiloilla, sillä liemirehun vesimäärä ei riitä emakon kokonaisveden tarpeeseen. Emakon uloste saattaa olla porsituskarsinaan siirrettäessä liian kovaa ja pallomaista. Toisinaan näkyy myös ”utarepöhöä” eli nesteen kertymistä takautareeseen. Molemmat aiheuttavat ongelmia imetyksen käynnistymiseen.

Näihin vaieluihin ei auta yksistään edes kuidun lisääminen, mitä viime vuodet onkin tehty. Kuitumäärällä, oikeilla resepteillä ja ruokintamäärillä on iso vaikutus emakon toimivuuteen. Kuitenkin riittävä veden saanti on yksi tärkeä perustekijä, jonka pitää olla ensin kunnossa. Olen nähnyt muutaman kerran, että rehustusta muuttamatta oireet poistuivat, kun veden saanti-

määrä tarkistettiin. Tästä syystä emakoiden veden saantiin tulee kiinnittää huomiota.

”Lisäveden annon tulee kohdistua helpottamaan porsimahetkeä sekä alkuimetyksen maito- ja syöntimäärän nousua.”

ALOITUS ENNEN PORSITUSTA

Tarkasta aika-ajoin nippojen veden tuotto. Porsituksessa emakoiden puru- nipoista pitäisi tulla noin neljä litraa minuutissa. Mahdollista on myös, että veden tuotto vaihtelee sen mukaan, ottaako esimerkiksi liemikone vettä samaan aikaan. Näin ei kuitenkaan saisi olla.

Tarkista myös, että nipan sijoitus on emakon juontia ajatellen optimaalinen. Nipan tulisi olla sellaisella korkeu- della, että emakko saa juotua selkälinja suorassa. Usein nipat ovat liian alhaalla, jolloin emakon veden saanti vaikeutuu.

Myös ennen porsitukseen siirtoa veden saanti on tärkeää. Jos emakot juovat vajaasti ennen siirtoa, ne reagoi- vat muutokseen voimakkaammin, kun samalla rehu ja paikka muuttuvat sekä liike vähenee.

Vettä voidaan antaa lisää myös käsin. Tämä on yksi työvaihe lisää, mutta jos se vähentää porsaiden siirtelytarvetta, tuliko työtä kovinkaan paljoa lisää? Entä porsaslaatu, paraneeko samalla?

Jotta lisäveden annosta olisi hyötyä, emakoiden tulee saada sitä vähintään noin kolme päivää ennen porsimista ja viikko porsimisen yli. Toisestakin viikosta on hyötyä, mutta uskon, että vähemmän kuin ensimmäisestä.

Lisäveden annon tulee kohdistua hel- pottamaan porsimahetkeä sekä alkuime- tyksen maito- ja syöntimäärän nousua. Lisäveden tarve riippuu emakon syönti- ja imetysmäärästä. Ennen porsimista noin viisi litraa kahdesti päivässä riittä- nee. Kun maito- ja syöntimäärä lisään- tyy, tulisi lisävesimääränkin lisääntyä, aina kymmeneen litraan asti kahdesti päivässä. ■

LISÄVEDEN ANTO on kasvattanut imetysmääriä Marko Iso-Tuiskun tilalla.

"Syömättömyyttä on vähemmän"

Ilmajokelaisella Iso-Tuiskun tilalla on liemiruokinta. Heillä on kokeiltu antaa porsituksessa lisävetä tammikuun puolesta välistä alkaen. Veden anto aloitetaan emakon siirrettyä porsituk- seen ja jatketaan vähintään kaksi viikkoa porsimisen yli.

Emakot saavat ruuan imetyksessä neljä kertaa noin kello 6, 11, 15 ja 19. Vesi jaetaan kolme kertaa päivässä, ensimmäisen kerran sikalaan tullessa, ensimmäisen ruokinnan jälkeen. Toisen kerran kello 11 ruokinnan jälkeen, kun ruoka syöty. Ja kolmannen kerran ilta- kierrolla, joko ennen tai jälkeen kello 19 ruokintaa.

Veden automäärä pysyy koko ajan samana eli noin kahdeksassa litrassa. Yrittäjä **Marko Iso-Tuisku** kertoo, että yllättäen syömiseen tai juomiseen ei tunnu juurikaan vaikuttavan, milloin lisäveden antaa suhteessa ruokinta- aikaan.

– Kun vesihanat ovat kätevästi ruuhien päällä, niin veden anto ei ole kovin iso vaiva. Aamun kierros menee samalla, kun kiertää porsaat ja emakoiden syömiset, jolloin tulee joka tapauksessa käytyä kar- sinassa. Illalla vaatii enemmän viitseliäi- syyttä, jatkaa yrittäjä **Lotta Iso-Tuisku**.

Lisäveden annon aloittamisen jälkeen Iso-Tuiskut ovat havainneet, että ema- koilla syömättömyyttä on vähemmän, vaikka aina on kuviteltu, että imettävien ruuan kuiva-ainepitoisuuden pitäisi olla korkea. Myös imetysmäärään on ollut positiivinen vaikutus.

Lotta kertoo, että emakoilla on jopa 17 possua imetyksessä, siihen on toki Nutrixillakin vaikutusta. Myös utaretu- lehduksia on ollut vieläkin vähemmän kuin ennen, antibioottilääkitystä on tänä vuonna tarvittu vain pari kertaa.

– Rääpäleitä on toki vieläkin kerättä- vä, siitä ei taida ikinä päästä kokonaan, Lotta toteaa.

Emakon veden tarve porsaita varten

Imetysaika: 28 päivää

Vieroitettuja / pahnue: 14

	Porsas	Pahnue
Syntymäpaino, kg	1,35	19
Vieroituspaino, kg	7,50	105
Painon lisäys imetysaikana, kg	6,15	86

Emakon maitoa / kasvukilo: 4,1 litraa

	Porsas	Pahnue
Maitoa imetysaikana yhteensä, litraa	25,2	353
Tarvitaan vettä / litra maitoa: 2,5 litraa		

	Päivässä	Imetysaikana
Vedentarve maidontuotantoon, litraa	31,5	883
Emakon oma ylläpitovesitarve, litraa	12,0	
Imettävän kokonaisveden tarve, litraa	43,5	
Emakko saa vettä liemirehusta, litraa	20,0	

Emakon juotava lisävetä, litraa	23,5
---------------------------------	------

Toimiva rehustus vaatii jatkuvaa seurantaa

Syöntiä kannattaa välikasvatuksessa seurata ja dokumentoida varsinkin porsaan elinkaaren vaikeimpina päivinä: heti vieroituksen jälkeen ja kolmannella viikolla, jolloin emältä saadut vasta-aineet ovat heikentyneet. Silloin syntyy parasta dataa rehukehityksen tarpeisiin.

Välitysporsaita myyvän emakotilan kokonaisrehustus tannus koostuu 35–45-prosenttisesti välikasvatuksessa syödyistä porsaiden rehuista, rehukomponenteista riippuen.

Rehuihin, rehuseoksiin tai rehuikäyriin tehtävien muutosten seuranta on emakoruokinnassa yksinkertaista, koska emakkojen tuotannonseurantaohjelmat ovat laajassa käytössä. Saatavista raporteista ja niiden pohjalta tehtävistä lisäanalyyseistä on mahdollista seurata, miten ruokinnalliset muutokset ovat vaikuttaneet.

Välikasvatusosastojen osalta seurannan tilanne on toinen. Arvion mukaan vain 25 prosenttia tiloista laskee jollain tavoin vieroitusryhmän tuotantotuloksia myyntiin saakka.

Sekä asiakkaan että rehun myyjän kannalta hyvin toimiva rehustus vaatisi kuitenkin jatkuvaa rehujen toimivuuden ja tuotos-panossuhteen seurantaa. Laskennan voi tehdä joko tuotannonseuran-

taohjelmilla (PigVision tai CloudFarm) tai Excel-laskelmalla.

Pelkkä kasvunopeuden seuranta ei riitä, vaan käytetyt rehut tulisi kohdistaa laskennassa oikeille porsaille. Välikasvatustuotantoseurannan tavoitteena tulisi aina olla luotettava tiedon saanti rehunkulutuksesta ja tuotetun välitysporsaan rehun kokonaiskustannuksesta.

Tuotannonseurannan mittareiden avulla pohjustetaan eri kasvuvaiheissa käytettyjen rehuseosten ravintoainepitoisuuksien ja raaka-ainepohjan muutoksia. Eri rehuseosten vaihtoajat ja rehujen syöntimäärät eri vaiheissa vaikuttavat rehustuksen kehitystyöhön.

TAVOITTEENA TASAKOKOISUUS

Välikasvatuksen tuotantotulosten seuranta on tarkinta silloin, kun vieroituspaino on todellinen eli kaikki vieroittavat porsaat punnitaan.

Usein alhainen päiväkasvu on seurausta vieroituksessa nuorempien tai pienimpien porsaiden heikosta kasvusta.

”Emakoiden ruokinnassa seuranta on jo laajasti käytössä. Välikasvatuksessa tilanne on toinen.”

Painoero suurenee, mikäli nuorimpien porsaiden kehitystahtia ei huomioida niiden rehustuksessa.

Vieroituksen nuorimmat ja pienimmät porsaat tulisi erottaa omiin karsinoihin, ja ensimmäisen rehun käyttöaikaa olisi pidennettävä. Koneellinen ruokinta ei aina mahdollista tätä, vaan rehuseosten vaihdossa joudutaan tyytymään kompromissiin pienimpien porsaiden kustannuksella.

Suurimmat kasvuparannukset välikasvatuksessa saadaan usein nimenomaan keskittymällä vieroitettavien porsaiden tasakokoisuuteen. Porsaan menestymiseen välikasvatuksessa vaikuttaa

yllättävän moni asia jo emakon tiineydestä alkaen, muun muassa emakoiden rokotusohjelmat, porsaiden syntymäpaino, porsituksen kesto, ternimaidon saanti, maidontuotannon kehittyminen ja imevien porsaiden siirtelyn minimoiminen.

REHUKEHITYSTÄ HAASTAVIIN JAKSOIHIN

Haasteellimmat vaiheet porsaiden syönnin kehityksessä ovat heti vieroituksen jälkeiset päivät ja kolmas vieroituksen jälkeinen viikko. Ensimmäisellä viikolla porsaalle usein vaihtuvat sekä kaverit, koti että ravinnonlähde. Kolmannella viikolla porsaan emältä saamat vasta-aineet ovat heikentyneet ja sen on selvittävä omillaan. Silloin riski sonnan löysyyteen, syönnin huononemiseen tai häiriökäyttäytymiseen on olemassa.

Ruokinnan ja olosuhdehallinnan avulla näitä haastekohtia pyritään helpottamaan. Rehukehityksen näkökul-

masta rehun syönnin seurantaa ja sen dokumentointia tulisikin nimenomaan siirtää tilalla olevaan haasteellisimpaan jaksoon.

Mitä muutoksia syönnissä tapahtuu, missä vaiheessa ja mille osuudelle porsaista? Tämä vaatii karsina- tai venttiili-kohtaista syönnin seurantaa ja dokumentointia, joka usein tarkoittaa käsityötä.

TARKASTA MYÖS VEDEN LAATU

Välikasvatusporsas on huomattavasti herkempi rehuhygienian muutoksille kuin vanhempi sika. Syöntiongelmia selvitetessä on käytävä läpi sekä komponenttihygieniä (rehusiilot), sekoitussäiliöhygieniä (säiliöiden pesu ja mahdollinen jäämärehun osuus), putkistohygienia (putkistolinjojen pesu, käsittelyt) että kaukalohygienia (oikea rehumäärä).

Myös juomaveden ja rehulaitteistoihin käytettävän veden laatu eri vuodenaikoina on pidettävä säännöllisesti tarkastuslistalla. ■

TAVOITEARVOT

- Kasvu- ja rehunkäyttötuloksia analysoidessa tulisi vertailla samalla tavalla laskettuja tuloksia. Tavoitearvot asetetaan aina vieroitus- ja myyntipainon mukaisesti.
- Esimerkiksi rehuyhdistelmällä (starter-rehu, vieroitustäysrehu, oma komponenttiseos/seokset), 7,5 kilon vieroituspainolla ja 30 kilon myyntipainolla tavoitteena tulisi olla:

- Päiväkasvu yli 460 g/pv
- Kuolleisuus (ei sisällä lopetettuja tyriä) alle 2 %
- Rehuhyötysuhde, ry/kg alle 1,65

Sinikka suosittelee

”Maailman parasta liharuokaa”

SINIKKA HASSINEN

johtaja Atria Nauta

”Naudan takuumurea entrecote on maailman parasta liharuokaa, jonka lisäkkeeksi sopivat kotoiset perunasipsit ja raikas vihersalaatti. Tämä ruoka sopii keliaakikollekin. Itse en kaipaa kastikkeita, kun liha on erinomaista – ja sitähän Atrian Takuumurea on! Meillä kotona asuva mies muuten on loistava pihvin paistaja. Siksi tämän ruuan valmistuksessa noudatamme perinteistä, hyväksi havaittua työnjakoa.”

Entrecoten ylistys, perunasipsit ja vihersalaatti

Atria Naudan Takuumurea
Entrecotekeskikokoisia perunoita,
esim. Annabelletuoreita kasviksia vihersalaattia
vartenkylmäpuristettua oliiviöljyä
perunoille ja salaatinkastikkeeksi
voita paistamiseen
suolaa ja pippuria

1. Ota entrecote lämpenemään hyvissä ajoin, vähintään tuntia ennen paistamista. Leikkaa lihasta reippaat, noin kolmen sentin paksuiset pihvit.

2. Valmistele vihersalaatti ja perunasipsit. Vihersalaattiin sopii kaikenlainen tuore kasvis oman maun mukaan: lehtisalaatti, lehtikaali, pinaatti, kurkku, tomaatti, omena jne. Itse pidän salaatinkastikkeena eniten kylmäpuristetusta oliiviöljystä.

3. Perunasipsejä varten valitsen keskikokoisia perunoita, jotka pesen puhtaaksi, mutta en kuori. Esimerkiksi Annabelle-lajike sopii tähän hyvin. Leikkaa perunat muutaman millin paksuiksi

siivuiksi. Huuhtelee tärkkelys pois ja kuivaa pyyhkeellä enimmäkseen vedet siivuista. Levitä siivut sitten uunipellille vieri viereen. Sipaise öljyä siivujen pintaan sudilla. Paista 225-asteisessa uunissa 15–20 minuuttia, kunnes sipsien pinta on nätisti ruskettunut. Ripottele suolaa pintaan heti, kun otat ne uunista.

4. Kun perunasipsit ovat uunissa, paista entrecote-pihvit. Paksupohjainen paistinpannu, vaikkapa valuraudasta, on paras pihvin paistaja ja oikea voi paras paistorasva. Paista kohtuullisen kuumalla pannulla, mutta ei liian kuumalla (esim. 7/9). Kun pihvin pintaan alkaa tulle nestepisaroita, on aika kääntää. Paista kummaltakin puolelta nelisen minuuttia. Hieman vajaan 60 asteen sisälämpötilassa entrecote-pihvi on minusta sopivan kypsä medium. Lämpötilan voi tarkistaa vaikka Suomen Lämpömittari Oy:n pikamittarilla, löytyy osuuskaupasta. Anna pihvien levätä folion alla viitisen minuuttia ennen kuin nostat ne lautasille nautittaviksi. Pihvin mausteiksi riittää suola ja pippuri.

TEKSTI: Essi Tahvola ja Maiju Pajula, hanketyöntekijät NurmiNauta

Säilönnän hävikit hallintaan

Säilöntätappioita tulee väistämättä jonkin verran, mutta kun tekniikka on kunnossa, ne saadaan taklattua minimiin. Säilörehun säilöntäopas auttaa tekemään oikeita valintoja työn eri vaiheissa.

Tuottava nautatilan nurmi-hanke julkaisee lähiaikoina tuottajille suunnatun *Säilörehun säilöntäoppaan*. Oppaasta löytyy niin teoreettista taustaa rehun säilönnästä kuin ihan konkreettisia vinkkejä entistä laadukkaamman säilörehun tuotantoon.

On varmasti mahdotonta korostaa liikaa, kuinka tärkeä palanen laadukas säilörehu on tilan tuottavuuden kannalta: jo muutaman sentin säästö säilörehun hinnassa kuiva-ainekiloa kohden voi tarkoittaa useamman tuhannen euron säästöjä vuositasolla.

Säilöntäprosessien aikana syntyneet hävikit hukkaavat jo viljeltyä ja korjattua satoa sekä määrällisesti että laadullisesti. Ja se tapahtuu salakavalan huomaamattomasti, etenkin jos säilönnässä jokin osa-alue epäonnistuu. Säilöntäprosessien tuntemus ja niiden ymmärtäminen edesauttavat tunnistamaan oman tilan rehujen mahdolliset ongelmakohdat ja niihin johtaneet syy-seuraussuhteet.

TAPPIOT KURIIN ERI VAIHEISSA

Säilöntätappioita tulee aina väistämättä jonkin verran, mutta kun säilöntätek-

niikka on kunnossa, ne ovat kohtuullisen pieniä. Säilöntätappioiden mittaminen on haastavaa, sillä tappioita syntyy eri vaiheissa, kuten hengitys- ja varisemistappioina pellolla, käymisen aiheuttamina tappioina, homehtuneen, jälkilämmenneen tai muuten pilaantuneen rehun erotteluna ja lopulta eläinten syömättä jääneen tähteen muodossa.

”Rehun ruokinnallista laatua voi korjata jälkikäteen täydennys-rehuilla, mutta säilönnällistä laatua on mahdotonta korvata mitenkään.”

Säilöntätappioiden laatu on riippuvainen myös valitusta korjuumenetelmästä. Hyvin onnistuneessa säilönnässä korjatusta kuiva-ainesadosta menetetään noin 10–15 prosenttia, mutta määrä voi olla huomattavasti suurempikin, mikäli rehussa tapahtuu virhe- tai sivukäymistä.

Vanhana viisautena voisi todeta: rehun ruokinnallista laatua voi korjata jälki-

käteen täydennysrehujen kautta, mutta rehun säilönnällistä laatua on mahdotonta korvata mitenkään. Panostus laadultaan hyvään säilörehuun maksaa itsensä takaisin, sillä hyvälaatuinen säilörehu lisää syöntiä, mikä puolestaan nähdään lypsylehmillä parempana tuotoksena ja lihanaudoilla parempana kasvuna.

Jos säilöntävaiheessa epäonnistutaan, panostukset pellon kuntoon, muokkaukseen, kylvöön, siemeniin, lannoitukseen, korjuukoneisiin, säilöntäaineisiin ja korjuutyöhön ovat olleet turhia.

SUURI VAIKUTUS KANNATTAVUUTEEN

Vaikka viljelijä ei suoraan saa palkkaansa nurmenviljelystä, nurmentuotanto on väistämättä merkittävä osa suomalaista nautakarjatuotantoa, jonka onnistumisella tai epäonnistumisella on hyvin suuri vaikutus tilan kannattavuuteen.

Tuotannon epäonnistumiseen tarvitaan pitkistä ketjusta vain yksi heikko lenkki. Säilörehun säilöntäoppaan kirjoittajatiimi toivookin, että opas auttaa tuottajia entistä paremman säilönnällisen laadun saavuttamisessa. Opas julkaistaan painettuna ja sähköisenä versiona sekä suomeksi että ruotsiksi. ■

Mehukkaita reisi-paloja ja tulisen makeaa glazeeta

ATRIA GRILL & GLAZE KANAN GRILLIPALAT FIRECRACKER 450 G on mehukkaan tulinen pakkaus suomalaisesta antibioot-tivapaasta kanan reidestä valmistettuja grillipaloja. Pakkaus sisältää erillisen pussin jälkimaustamiseen tarkoitettua tulisen makeaa chilitahnasta ja siirapista valmis-tettua kastiketta. Näiden mehukkaiden kanan reisipalojen lihapitoisuus on 89 prosenttia.

NIMITYKSET

Agrologi **Daniel Klockars** on nimitetty 1.9. alkaen A-Rehun asiakkuuspäälliköksi vastaamaan sikarehujen myynnistä ja kehityksestä länsirannikon alueella.

AMK agrologi **Sampo Tupila** on nimitetty 1.6. alkaen A-Rehun asiakkuuspäälliköksi vastaamaan sikarehujen myynnistä ja kehityksestä Etelä-Suomen alueella.

Agrologi AMK **Tuija Huuskonen** on nimitetty 4.5. alkaen maitotilojen asiakkuuspäälliköksi vastuualueenaan Pohjois-Savon länsiosa.

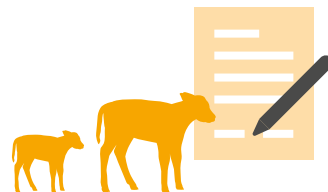
Agrologi AMK **Taneli Marttila** on nimitetty 1.5. alkaen A-Rehun viljakaupan hankintapäälliköksi. Marttila toimii viljatiimin esimiehenä ja vastaa lisäksi peltopanoskaupan myynnistä ja valikoiman kehittämisestä.

FM (ympäristötiede ja -teknologia) ja insinööri AMK **Teija Paavola** on nimitetty 1.6. alkaen Atria Tuottajien ympäristövastuun kehityspäälliköksi.

AtriaLinkin uusi toiminto helpottaa eläin-ilmoitusten seurantaa

AtriaLinkki on maksuton, helppo ja nopea palvelu Atria Nauta -tuottajille, jotka käyttävät Minun Maatilani -nautaohjelmistoa. Sen avulla teet eläinilmoitukset Tuottajan työpöydän, Minun Maatilani -ohjelmiston ja nautarekisterin välillä.

AtriaLinkkiin on tullut uusi toiminto huhtikuussa. Pääset tarkastelemaan tehtyjä eläin-ilmoituksia helposti valitse-malla Ilmoitusten seuranta -välilehden. Uuden Tehdyt ilmoitukset -painikkeen kautta pääset siirtymään Atrian Tuottajan työpöydälle, josta löydät tietoa ilmoitetuista

eläimistä sekä noudoista ja toimituksista.

Tuottajan työpöydältä voit tulostaa listan avoimista ilmoituksista ja noudettavista eläimistä PDF-muodossa tai siirtää listat Excel-tiedostoiksi. Toteumatiedot tulevat kuitenkin edelleen suoraan AtriaLinkkiin.

Uutta Tuottajan työpöydällä

Tuottajan työpöydältä löydät nyt myös asiantuntijoidemme tekemät ruokintasuunnitelmat. Ruokintasuunnitelmat löytyvät Tuotanto-osioista Ruokinta-välilehdeksi.

Lihakunnan edustajiston vaalien tulos ja tunnelmat

Lihakunnan edustajiston vaalit on käyty – käy tutustumassa valittuihin edustajiston jäseniin.

Tutustu valittuihin jäseniin: lihakunta.fi

Vincent Klutse

”Lintusilmä pitää olla terävänä joka päivä.

Rakasta omaa työtäsi

Vincent Klutse on kotoisin Ghanasta ja tuli opiskelemaan agrologiksi Imolle vuonna 1992. Jo seuraavana vuonna hän aloitti opinnot Helsingin yliopistossa ja valmistui agronomiksi 1998. Vincent oli kalkkunaneuvojana Atrialla vuosina 2000–2004. Sitten hän teki pienen mutkan ulkomailla ja palasi Atrialle kymmenen vuotta sitten.

Kuka olet ja mitä teet?

Olen Vincent Klutse ja toimin kenttäpäällikkönä nuorikko- ja emobroileritiloilla Atria Siipi -ketjussa.

Lempiruokasi?

Suomalainen hernekeitto, joka muistuttaa aika paljon ghanalaista mustasilmäpapukeittoa. Mämmiäkin syön kerman kanssa, mutta vain pääsiäisenä ja silmät kiinni.

Kerro paras onnistumisesi työssäsi?

Yleensä tulosten parantuminen kertoo onnistumisesta.

Kuvaile asiantuntijuuttasi neljällä sanalla?

Vankasti positiivinen lintuja tarkkaileva.

Jos saisit antaa vain yhden neuvon tuottajillemme, niin mikä se olisi?

Rakasta omaa työtäsi.

Minkälainen on sinun normaali työpäiväsi?

Koskaan ei ole kahta samalaista päivää. Saatan olla vastaanottamassa Ruotsista tulevia nuorikoita – joskus ne tulevat aamuyöllä. Toisina päivinä on emobroilerien laatupunnituksia ja siirtoja nuorikkokasvattamosta munittamoon, tilakäyntejä, tulosten tarkastelua ja yhteenvetoja sekä erilaisia selvityksiä.

Tärkein asia aina on kuitenkin lintujen tarkkailu – mitä ne tekevät, miltä ne näyttävät. Lintusilmä pitää olla terävänä.

Mitä Atria-ketjussa työskentely merkitsee sinulle?

Ketjussa työskentely merkitsee minulle suomalaisen ruokatuotannon turvaamista ja elintarviketurvallisuutta.

Täydennä lause: Maailman puhtain ruokaketju löytyy Atrialta.

Atria®

GRILLFULNESS

MAUSTA HETKESSÄ.
ELÄ GRILLIHETKESSÄ.

PAREMPI
MIELI.